

ครูบาสุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ. 2558. “บทความของปราชญ์ชาวบ้านผ่านเฟซบุ๊ก” ในวารสารวิถีสังคมมนุษย์. ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน. หน้า 1-43.

บทความของปราชญ์ชาวบ้านผ่านเฟสบุ๊ก

ครูบาสุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ์ *

* มหาชีวลัยอีสาน อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ ได้ร่วมกับภาควิชาการหลายสำนัก เช่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ได้จัดงานประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์ครั้งที่ 3 ที่โรงแรมริมปาว จังหวัดกาฬสินธุ์ เรื่องนี้มาทันเวลาเลยละครับ ในสภาพสังคมที่ติดปกติในบ้านเมืองเราอย่างเดี๋ยวนี้น งานด้านมนุษยและสังคมศาสตร์ จะได้ช่วยชี้เบาะแสและทิศทางให้ผู้คนได้ใคร่ครวญและหาทางออกกันอย่างมีสติ วิกฤตครั้งนี้ใหญ่หลวงนัก การระดมกูรูและนักวิชาการมานำเสนอ ข้อเสนอแนะ จึงเป็นอะไรที่เหมาะสมอย่างที่สุด ผมอยากเห็นนักศึกษาที่กำลังทำวิทยานิพนธ์อยู่ในขณะนี้ได้ไปเห็น ไปฟัง ไปร่วมแลกเปลี่ยนกลยุทธ์และกลยุทธ์ต่างๆ น่าจะได้ประโยชน์มาเสริมแต่งงานของตนเองจะได้เป็นบัณฑิตอย่างสง่างามไม่ต้องให้ใครมาค่อนข้างอดว่า แอบจ่ายหนัก! เขาให้เวลาผมชั่วโมงครึ่ง ไปพูดเรื่อง “มหาชีวิตลืออีสาน คือ ยายหม้อใหญ่ ที่ปรุงแต่งขึ้นมาเพื่อรักษาหัวใจของคนอีสาน” ยายผิบอกจากสวนป่า ก็จะไปทุบหม้อในงานนี้แหละเธอ จะรักษาหรือบรรเทาเบาบางปัญหาอะไรได้บ้าง บางทีมันก็ไม่ได้ยากเกินที่เราจะช่วยเหลือตัวเอง เห็นได้จากกรณีตัวอย่างที่ดีในนักปฏิบัติทั้งหลาย ซึ่งอัตลักษณ์ของชาวเมืองน้ำคำเองก็แข็งขันอยู่แล้ว วิถีของชาวผู้ไทและไทญ้อ นั้นเรียบง่าย ประณีต หลากหลาย ทำมาหากินก็ได้ ค้าขายก็เก่ง จารึตประเพณีก็บรรเจิดนัก สาวๆ เมืองน้ำคำใช้ผ้าทอแพรวา ร่ายรำสวยงามจนตกตะลึง เสียงพูดและร้องเพลงเหมือนมีมนต์สะกด เมืองดินดำน้ำชุ่ม เป็นตัวบ่งชี้ของความอุดมสมบูรณ์ของการเลือกตั้งถิ่นฐานของผู้คนทุกยุคสมัย เรื่องค้นหาแหล่งน้ำมาเป็นอันดับแรก ดินดีตามมา ถ้าดินดีน้ำดี มีป่าไม้ที่ราบทำนาทำสวน การสัญจรไปมาสะดวก มีผู้รู้ผู้ทรงภูมิปัญญา มีนายฮ้อยและพ่อค้าแม่ขายสินค้า บ้านเมืองก็รุ่งเรืองใช้ไหมละเธอ ผู้คนในเมืองกาฬสินธุ์จึงกินอิ่มนอนอุ่นอยู่กันอย่างปกติสุขมาหลายชั่วอายุคน ของดีเมืองน้ำคำมีปะเลอะ ตอนนี้นำข้าวโคตรเขาวงกำลังดังระเบิดเคยทำพาข้าวถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ มาแล้ว ผลิตภัณฑ์พันธุ์ในพื้นที่ลุ่มโดนน้ำที่เขาวงเป็นข้าวอินทรีย์ที่ใครได้ชิมสบายใจและติดใจเหมือนโดนเสน่ห์ของแม่โพสพไม่แน่นอนะเธอ.. ถ้าไม่เกะกะพื้นที่นิทรรศการและเจ้าภาพกรุณาให้ไปโชว์ของท่านที่ไปร่วมงานก็อาจจะได้ชมและได้ชิม กลุ่มนี้เขาไปออกงานที่ไหนก็จะเอาหม้อไฟฟ้าไปหุงข้าวโซ่ด้วย คราวที่แล้วหอมตลบอบอวลไปทั้งฮอลล์

หลายสิบปีมาแล้ว ผมเคยไปเที่ยวสถานีทดลองพืชไรฟิซสวนห้วยสีทน มีชื่อเสียงเรื่องพริกห้วยสีทน มันเทศ และพืชสวนอื่นๆ คราวโน้นเคยส่งแม่ค้าปลา ที่เขาไปบรรทุกปลาจากเขื่อนลำปาวมาขายทั่วอีสาน ผมลองสั่งปลาบู 4 ตัว โดยคำนวณเอาจากขนาดของปลาในแม่น้ำมูล พอเขาเอามาส่งเท่านั้นแหละ ปลาบูบ้ออะไร ตัวละ 15 กก. เฉพาะหัวปลาก็เต็มกะละมังแล้ว เช็ดซี้แก็ก้อ่นกับปลาเชื่อนนี้ไปนาน ปลานี้แหละ ถ้าตัวใหญ่ไปมันก็เกินความอร่อยๆ จะเอาไปนั่งขายก็เกะกะเต็มที

โมเดลกาฬสินธุ์ ดูจะเหมาะกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในยามกระเสือกกระสนนี้ การทำมาหากินที่หลากหลายของที่นี่ หลายเรื่องน่าจะเอาแบบอย่างได้ ที่กาฬสินธุ์มีนายฮ้อยจำนวนมาก สมัยที่มีปัญหาเรื่องวัวพลาสติก กลุ่มนายฮ้อยจากเมืองน้ำคำนี้และชวนกันบุกมาหาผมถึงในสวนป่า

ผม : มาเห็ดหยังพ่อใหญ่

นายฮ้อย : ผมสิมาให้ครูบาพาไปเทวี่พลาสติก

ผม : อ้าว วัวก็มี หมูพวกก็พร้อม รถก็มี คือบ่พากันไปเทโลด

นายฮ้อย : หมูผมขาดคนเป่านกหวีด อยากรให้พ่อครูบาชวนคนหลายจังหวัดไปเทนั่น

ไปๆ มาๆ ก็จะมาอุปโลกน์ให้เป็นหัวหน้ามีบเสียยังงั้นแหละ ก็จะทำยังงี้ได้ละเธอ พี่น้องเดือดร้อนมาหายาขมหม้อใหญ่ก็ต้องทำหน้าที่สีกกลางเดือนหน้าข้าวกล้าทุ่งกุลาร้องไห้คงเขียวระบัดใบเราขับรดาไปกลางท้องทุ่งใหญ่สุดลูกหูลูกตานึกดูสิเธอว่าสายตารเราจะไปจบลง ณ จุดใด

ผลการศึกษา

1. งานวิจัยที่บ้าน

สืบเนื่องที่คุยเรื่องกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้สูงวัยนั้นแหละ ผมเล่าเรื่องเตาอบพลังงานแดด ว่าสนุกกับงานทดลองอย่างไร ผ่าครึ่งซีกกล้วยเอาไปอบ มันก็ดูท้อ ๆ เกินไป ผู้สันทัดเรื่องอบกล้วยแนะนำว่า น่าจะสไลด์บางๆ ไข่ไข่เลย บึงไอดีย หลายหัวมะรุมมะตัมช่วยกันเรียนรู้มันก็ดูอย่างนี้แหละเธอ เป้าประสงค์ของการเขียนเฟสบุ๊ค จุดสูงสุดอยู่ที่การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ผ่านสติปัญญาไทยที่แฝงอยู่ในตัวเราทุกคน ประสบการณ์และทักษะชีวิตมีกันอยู่แล้ว จัดออกมาแชร์กันเลย

เข้านี้ แดดแจ้ตามที่ต้องการ จะให้ความร้อนผ่านเผาเราทิ้งไปแต่ละวันทำไม
เล่าเธอ รีบเลือกกล้วยมาปอก เตรียมผานบาง ๆ นึกได้ว่าญาติมิตรส่งอุปกรณ์เครื่องครัว
สมัยใหม่มาให้ยกชุด มีชุดสไลด์ ชุดปอกสับปะรด ชุดแกะเมล็ดข้าวโพด รวมทั้งกรรไกร
แบบพิเศษ เห็นและชอบมาก สวยจนไม่อยากเอาออกมาใช้ ..จนกระทั่งถึงวันมีงานวิจัยนี้
แหละเธอ งดออกมาทดลอง สไลด์กล้วยเพื่อเอาไปอบเครื่องสไลด์ที่วานี้ ทำเป็นกล้วยเส้น ๆ
ตั้งขนาดคมมีดให้ถนัดได้ ก็ทดลอง ได้กล้วยเส้น 2 ถาดลองเอาไปอบดู

เรื่องไม่จบหรือขณะเธอมีโจทย์ตามมาติด ๆ มากมายว่า รสชาติจะเป็น
อย่างไร สีจะออกมาสวยไหม ต้องแช่น้ำปูนขาวหรือเปล่า ควรโรยเกลือ หรือ น้ำตาลไป
พร้อมเลยไหม ควรใช้กล้วยหอมหรือกล้วยดิบ คุณภาพแตกต่างจากการทอดอย่างไรหรือ
แม้แต่ขั้นต่อไปจะต้องปรับแก้อะไรบ้าง คำตอบเหล่านี้ เามาสรุบบ้าง ๆ ไม่ได้หรือจะ
ต้องทำไปคลี่คลายปัญหาไปนี้เป็นเพียงจุดประกายเบื้องต้นผมมองไปถึง มันเลียดหัวโต ๆ
ฟักทองลูกโต ๆ เผือก สาเก หน่อไม้หน่อใหญ่ ๆ อะไรที่เอามาผ่านมาสไลด์ได้ชั้นบัลชีไว้
ในขั้นนี้เจอกล้วยก็ต้องล่อกล้วยนี้ละจะมัวไปชักช้าทำไมละวันนี่เตรียมอบเนื้อไม่ทันอยาก
จะรู้ว่าการตากแดดทำเนื้อแดดเดียวกับการอบเนื้อแดดเดียวตามวิธีของเราอย่างไหนจะ
ดีกว่ากัน ในแง่ใดบ้าง บ่ายนี้มาชิมกล้วยเส้นอบด้วยกันเด้อ นางเดอ

2. ผู้สูงวัยแต่ใจยังสวย

แหม จะเชิญคนแก่นี่ไม่ง่ายเลยนะเธอ เพิ่งอ่านเจอเรื่องคนแก่ในญี่ปุ่น
พบว่า ถูกปล่อยให้อยู่โดดเดี่ยวเป็นจำนวนมาก สังคมที่เจริญแต่วัตถุ ยังมีอะไร ๆ ให้ค้นหา
อีกมาก คนแก่ถูกปล่อยให้ตาย 40,000 คน จนต้องมีบริษัทจัดการมรณกรรม เก็บขยะ เก็บ
สินทรัพย์คืนญาติในบ้านร้างเหล่านี้ คาดว่า จะมีคนแก่ไร้ญาติดูแล ตายเพิ่มถึง 100,000 ราย
ในไม่ช้านี้ ส่วนในอเมริกา สถาบันดูแลและค้นคว้าวิจัยด้านสุขภาพครบวงจรของสหรัฐ ฯ
เปิดเผยว่า 1 ใน 4 ของคนสูงอายุ 65 ปี มีความเสี่ยงสูงที่จะตกอยู่ในภาวะ “ผู้สูงวัยกำพร้า”
ในสวนป่าของเรามีผู้สูงวัย 3 คน ผม โคมยง และคุณชาย ถึงจะอยู่บ้านคนละหลังแต่ก็ไม่
ได้โดนปล่อยเกาะ เดินตึกแตกมาคุยกัน กินข้าวกัน ขวนคิดชวนคุยกัน วางแผนว่าเราจะ
อยู่ในช่วงสูงวัยให้เหมาะสมกับวิถีไท

ปลูกผักยืนต้นทุกชนิด

ปลูกผักยืนต้นระบบชิด

ปลูกผักที่ชอบเจี๊ยะตามฤดูกาล
ปลูกผลไม้เท่าที่สภาพแวดล้อมอำนวย
ปลูกไม้ดอกไม้หอม
ปลูกไม้ยืนต้นแล้วเอาติป्ली พริกไทย เสาวรส พักข้าวให้ปันปาย
ปลูกมันลงดิน เท่าที่หาพันธุ์ได้
ปลูกสมุนไพรแทรกลงไปในที่ว่าง
ปลูกกล้วย มะละกอ เลี้ยงคนและสัตว์
ปลูกหญ้าไว้ป้อนวัว แพะ
ปลูกพืชปรุกรร

ทำเรื่องพลังงานทดแทน นอกจากกระแสไฟฟ้าแล้ว เรื่องการอบวัตถุดิบ ด้วยตู้อบแสงอาทิตย์เพื่อแปรรูปและถนอมอาหารก็กำลังสนุก มีข้อคิดดี ๆ จากญาติไมตรี เข้ามาแนะนำเรื่อย ๆ ทำเรื่องการผลิตปุ๋ย เลี้ยงแพะ วัว เพื่อเอามูลมาทำปุ๋ย ผลิตไบโอชาร์ ไว้ผสมมูลสัตว์ ทำนุบำรุงดินบำรุงพืชให้เจริญงอกงาม ผลิตอาหารที่เหมาะสมกับผู้สูงวัย เลี้ยงไก่ไข่ เลี้ยงปลาบ่อเล็ก ๆ เป็นโปรตีนพึ่งตนเอง สร้างเครือข่ายผู้สูงวัย จะมีศูนย์มหาชีวาลัยอีสานให้มาพบปะ ทำกิจกรรมร่วมกัน ถ้าชอบก็มาทำกระต๊อบอยู่ร่วมกัน ถีบจักรยานไปมหาสนุก นั่งอาบแดดจิบน้ำชาจิบกัน เล่าเรื่องตอนที่ยังสาวแข่งสนุก ๆ สูกันฟัง ขวนกันทำอาหาร ขนม ออกกำลังกาย นวด พักผ่อน อ่านหนังสือ ฟังเพลง เล่นดนตรี หรือทำงานศิลปะ ฯลฯ

อยากเห็นสังคมผู้สูงวัยในประเทศไทยเป็นแบบนี้ไหมครับอยู่กันอย่างสงบเรียบง่าย ทุกวันพระจะมีรถไปรับพระมาให้ตักบาตรถึงหน้าบ้าน หรือถ้ากราบนิมนต์หลวงพี่ตักได้ จะจัดอาศรมไว้ให้ท่านส่งพระมาแวะเวียนประจำให้คุณปู่คุณยายได้สนทนาธรรมทั้งหมดนี้ คิดเล่น ๆ แต่ทำจริงนะเธอ เพื่อแสดงให้เห็นคุณปู่ปุ่น อเมริกา ที่เจริญด้านวัตถุ แต่ปล่อยให้คนแก่ตายอย่างอนาถาได้เห็นว่า ด้านจิตสำนึกก็ควรพัฒนาควบคู่กันไปด้วย

แดดออกแล้วขอไปสไลด์กล้วยอบตัวพลังงานแดดก่อนนะเธอเอาไว้เจอกันใหม่ สวัสดิ์จ๊ะป้า ๆ ทั้งหลาย อี อี

3. ความรู้ก่อตัวขึ้นตลอดเวลา

ถ้าเธอเป็นผู้เรียน สนใจใคร่รู้ ก็จะทราบ ว่า ตัวความรู้ก่อตัวขึ้นตลอดเวลา เพียงแต่ว่าเราจะซ่อนเอาความรู้ นั้น ท่วงท้นหรือไม่ ยกตัวอย่างวันนี้ นอนฟังเสียงลมพัดตึง ๆ ตลอดเวลา ลมแล้งหรือลมรักก็ไม่ว่า อุ่นหมูมียูที่ 28 องศาเซลเซียส ก็ยังดีกว่าวันอื่น ๆ แต่ดันไม่ใบหญ้าเศร้าสลด ต้องหาทางช่วยเหลือต่อไป แคตจำ ๆ อย่างนั้นเธอจะทำอะไรดีผมเอาไข่ไก่ไปอบแดดแล้ว ทำ 2 วิธี เอาไข่ไปวางบนถาดในตู้อบ และเอาไข่ใส่ถุงพลาสติก แล้วเอาไปวางเห็นพลังงานแดดแผดจ้าทั้งไปเปล่า ๆ เสียขายเป็นบ้า ชาวบ้านจะผลิตกระแสไฟฟ้า รัฐบาลและรัฐวิสาหกิจก็หน่อมแน้ม ! เอาแดดมาทำของกินเล่นดีกว่า

ผมเอาเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ล้างน้ำแล้วเอาไปอบแบบนี้ไม่ต้องไปทอด ให้เปลือกแก๊สเปลือกน้ำมันแถมยังกรอบอร่อยปลอดภัยอีกวิธีหนึ่งเอาออกมาโรยเกลือกินกับข้าวต้มน่าจะจีบนะเธอบังเอิญ สายตามองไปที่เทอร์โมมิเตอร์ สະດຸ່ງໂຍງเลยละเข็มชี้ไปที่ 100 องศา โอ้ว ! แบบนี้อบอะไรก็สุกแน่ ๆ แฉ่น ! มาผ่ากล้วยครึ่งแดงใส่ถาดไปอบรายการนี้โรยเกลือเสียหน่อยเอาเข้าเตาเวลา 12.45 นาฬิกา มีเวลาอบประมาณ 3 ชั่วโมง ถ้าแดดยังดีอย่างนี้พรุ่งนี้จะลองอบเนื้อไก่ เนื้อปลาตามที่คุณสันทัดกรณียกเอาอบแสงอาทิตย์นั้นเธอถ้าไม่มีแดดจ้า อุ่นหมูมิลดฮวบฮาบเลยทีเดียวที่ผมยังแปลกใจจนก่อนหน้านั้น อุ่นหมูมีภายนอกขึ้นไปถึง 35-37 องศาอุณหภูมิเตาอบไม่ได้ขึ้นสูงถึงขีดนี้แต่วันนี้ขึ้นไปถึง 100 องศา น่าหาคำตอบเสียแล้ว ! มีไข่ไก่บางฟองที่สุกแล้วเห็นมีเปลือกปริแตกออกมาคงต้องรอดูไปถึงเย็น ไข่อบแดดแบบนี้จะปกเปลือกให้ด้วยหรือไม่

เรื่องอย่างนี้แหละเธอที่เป็นโครงการนวิทยาศาสตร์แบบง่าย ๆ สนุก ๆ ที่จะสอนเด็กไทยให้สนใจวิทยาศาสตร์ สอนทฤษฎี หลักการอย่างเดียวไปไม่ถึงไหนหรอก สอนกระบวนการ ให้มาก ๆ จะกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก ๆ ถ้าโจทย์ที่สอน อร่อยและชิมได้ ก็ยิ่งบรรเจิด คุณครูวิทยาศาสตร์ เห็นด้วยไหม ? เอามือลอง !

4. บุญ - ทาน

เรื่องบุญเรื่องทาน เป็นยังไงนะ บางคนชอบบ่นเวลาไม่สบายอารมณ์หรือไม่ได้อย่างใจ ก็จะทำลายความนึกคิดของตนเอง คร่ำครวญ...บุญฉันมีแต่คงไม่ถึง? จริง รึ ! แม้คุณเอ๋ยจะบอกให้ เธอจะโชคดีกว่ามนุษย์หลายพันล้านคน ที่เกิดมาอาการครบ 32 แขนงยังโชคดีไม่รู้กี่ขั้น ที่เกิดมาในผืนแผ่นดินไทย แผ่นดินธรรมแผ่นดินทองอยู่ภายใต้ความร่มเย็นของ

รสพระธรรม เธอยังโชคดีประมาณค่ามิได้ ที่มีพ่อหลวงเป็นหลักชัยของชาติ ได้เกิดมาเป็น พสกนิกรของพระองค์ แค่ความโชคดีหลัก ๆ นี้ ก็เพียงพอที่จะบ่งชี้ว่าเธอมีบุญล้นพ้น..ถ้า เธอเอาไปเปรียบประเมินกับคนทั่วโลก เองง่าย ๆ ถ้าเธอเกิดเป็นชาวโรฮิงญา ชีวิตจะสะทก สะทอนเพียงใด หากแผ่นดินจะหย่อนขาหย่อนกันก็ไม่มี แต่ก็นั่นแหละ ..คนคิดเล็กคิดน้อย ก็จะรำพันไปเรื่อย..บุญมีแต่กรรมบัง! โทษไปเรื่อย ไม่เคยมองดูตัวเอง คนไทยในภาค การเกษตรนี่เธอ ชี้หมู่ชี้หมากก็ต้องมีที่ทำกินเป็นของตนเองบ้างแหละ เพียงแต่มี ที่ทำการแล้วแต่ไม่ยอมเรียนวิธีทำให้มันได้อยู่ได้กิน มองดูรอบ ๆ บ้านตัวเองสิ ปลูกอะไร ไร่สักกี่ตัน พริก มะเขือ ตะไคร้ ยี่ห่วย สะระแหน่ ชিং ข่า ผักชี มีบ้างไหม มันจะสะดวกสบาย อะไรกันนักหนา รออาศัยรถพุ่มพวง มาบีบแตรแป้น ๆ ล้วงเงินจากกระเป๋าทุกเมื่อเชื่อวัน ชี้เกียจทำไมนักก็ไม่รู้แหละแล้วมาโทษบุญมีแต่กรรมบังมันน่าคิดไหมละเธอ

คนประเภทสันหลังยาว จะสร้างปัญหาสืบทอดไปถึงลูกถึงหลาน ดีเอ็นเอ มันแรงนัก ผลิตชาติเชื้อที่อ่อนด้อยทางพันธุกรรม ออกมาจนโลกจนสังคม มีแนวคิด ประชาธิปไตยจำ ทั้ง ๆ ที่ไม่รู้ว่เบื้องหน้าเบื้องหลังมันเป็นอย่างไร ถูกโอ้อวดกล่าวอ้างนิคม จุงจุกแล้วมันก็มีลัทธิลูกประเทศเราอย่างไม่เกรงใจ ทำไมมันไม่ไปต่อแยกกับจีนละถ้าแน่วจริง จีนเป็นประชาธิปไตยไหมละ บักซีเต๋อเอ๊ย

ปีนั้นเธอ มันร้อนแล้งเกินที่พืชไร่ที่ดินจะเติบโตได้ตามปกติพืชผัก หลายตัวที่คุณสมบัติไม่เข้มแข็งพอจะหาเรื่องกลับบ้านเก่าทำเดี่ยว หลายคนขยันนระรดน้ำ เข้า - เย็น มันก็ออกอาการร่อแร่ทั้งนี้เพราะเข้าตำราเข้าอุณดินเย็นนั่นเอง ชาวเกษตรกรของเรา กำลังจะเป็นเกษตรหารกรรมชาติสิ่งสำคัญคือ การหลักการ พอปลูกพืชในที่แห้ง แล้งดินแลวถ้าฝนฟ้าเป็นใจก็พออุโปละลอมปะแล่มไปได้ แต่ปีที่วิกฤติเช่นนี้ แม่น้ำอันอ่วย ม่นายาส์ แสนายาส์แล้วจะทำไมยังดีละ

ตรงนี้แหละเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อสำคัญ ถ้าเธอมีต้นไม้เป็นร่มเงาสลับอยู่ใน พื้นที่บ้างต้นไม้จะช่วยบรรเทาปัญหานี้ได้ตามสมควรร่มเงาจากต้นไม้ช่วยพืชไร่ที่ดินได้พอสมควรความชื้นที่ต้นไม้คายไปรากไม้ช่วยเจาะพื้นดินดานให้น้ำแทรกลงสู่เบื้องล่างทำให้ ผิวดินมีช่องว่างร่วนซุยถึง ใบ หล่นมาคลุมหน้าดินเป็นปุ๋ยกักกั้นที่ไถหนอยเอาไปทำฟืน หรือเผาถ่านไปโออาร์ ปลูกไม้ดอกได้ชมดอก ปลูกไม้ผล ได้กินผล ปลูกไม้ล้มลุก มันก็ล้มลุก คลุกคลานปลูกไม้ยืนต้น มันก็ยืนหยัดเป็นไม้ประธานให้ไม้อื่นได้อาศัยปลูกไม้ด้วยความรัก เธอจะเป็นที่รักของโลกใบนี้ เธอจะเป็นคนดี คนเก่ง คนน่ารักอย่าเอาคุณสมบัติเหล่านี้ไป

กระทำเรื่องเหลวไหลอื่น ๆ เลยมาช่วยกันทำบุญ ทำทาน ให้แก่โลกเกิดนะแล้วเธอจะเป็นคนมีบุญ ไม่ใช่ผู้แสวงบุญ ที่พูดนี้ ..รักจริงหวังแต่ง จริง ๆ ! จะสนใจไหม จะชวนมาสร้างบ้านในป่าไม้แทรกตัวเข้าไปอยู่อาศัยกับป่า เอาต้นไม้เป็นเพื่อนเรียนรู้ที่จะอยู่กับธรรมชาติแบบเนียน ๆ ปลุกอยู่ปลุกกินให้สุขสมบูรณ์รอบบ้านเมื่อวานนี้ ได้ลงหลักปักฐานวางหมุดวางผังบ้านเล็กในป่าเล็ก ๆ ที่ปลุกมากับมือจะปลุกดอกไม้สีม่วงให้แทรกเต็มป่าหญ้าท่านใดจะอุปการะเมล็ดไม้ดอกนานาชนิดก็ขอเชิญมาทำบุญสร้างสนามเรียนรู้เรื่องธรรมชาติด้วยกันเราจะทำ **มหาชีวาลัยอีสาน** ให้เป็นพื้นที่ปฏิบัติการวิชาชีพชีวิตในสวนป่า ถ้าท่านใดมีข้อเสนอแนะ โปรดอุปการะด้วยเนื้อ

5. ทานหล่นทับ ขยับความอร่อย

เรียนยังไปถึง อร่อย เนื้อหาและใจความส่วนใหญ่จะเน้นการเรียนรู้ และวิธีเรียน ซึ่งเป็นการเรียนแบบไทย ๆ เรานี้แหละ โดยตระหนักความจริงที่ว่า..ความรู้ในตัวคนนั้นมีความสำคัญนัก ไม่มีใครไม่มีความรู้หรือทักษะเธอ ทุกคนสะสมความรู้ตามความชอบความถนัดมาทั้งนั้น บางคนก็รักการเรียนรู้ จะเก่งหลายทาง เก่งหลายเรื่อง สิ่งใดที่เกิดจากความเก่งจะมีอานุภาพมาก

บ้านเมืองเราเป็นแหล่งอาหารของโลก เมนูทั่วโลกจึงมามะรุมมะตุ้มอยู่ที่แผ่นดินสยาม ในช่วงที่จีนโพ้นทะเล ระเบิดร้อนมาถึงเมืองไทย ชาวจีนอพยพเหล่านี้จะแบ่งกันเป็นสาย ๆ ตามคำชี้ชวนของผู้ที่มาอยู่ก่อน สมัยนั้นเมืองไทยไม่ว่าที่ไหน ๆ ก็อุดมสมบูรณ์ ในแม่น้ำเจ้าพระยา ลงไปมกุ่งแม่น้ำตัวใหญ่มาทำอาหารได้สบาย เรียกว่าตั้งหม้อต้มย้ารอไว้เลย ชาวเมืองไทยอุดมสมบูรณ์จึงแพร่กระจายไปในหมู่ชาวจีนโพ้นทะเล

ในขณะเดียวกัน พวกฝรั่งตาน้ำข้าวก็เข้ามาในแผ่นดินสยามเช่นกัน พวกนี้ส่วนมากจะเข้ามาในฐานะมีทุนมีเทคโนโลยีห่างชั้นจากชาวตะวันออกมาก จึงทำมาหากินด้วยการขอสัมปทานขุดแร่ดีบุก สัมปทานไม้สัก เปิดห้างร้าน เรียกว่าทำมาหากินแบบพวกขาใหญ่ว่าจ้างเถอะ ตั้งหน้าตั้งตาออบโกยทรัพยากรบ้านเราเรื่อยมา จนกระทั่งปัจจุบันนี้

ต่างจากคนจีน มาแต่ตัวล่อนจ้อน มากับความรู้ติดตัว ขุดความรู้ที่ชาวจีนนำมาเผยแพร่ได้สร้างความเจริญให้แก่ประเทศสยามทุกด้าน กิจกรรมงานพื้นฐานต่าง ๆ ล้วนเกิดการผสมผสานวัฒนธรรมไทยจีนอย่างเหนียวแน่น เป็นปึกแผ่นมาจนทุกวันนี้ ชาวจีนชาวไทยเนียนเข้าด้วยกัน สมัยนั้น รัฐบาลไทยจะส่งลูกหลานไปเรียนกับฝรั่ง

พวกนี้ก็ซึมซับวัฒนธรรมเห็นแก่ตัวกลับมา ในวงเล็บปิด (บางคน) แทนที่จะเอาวิชาความรู้มายกระดับความสามารถให้แก่ชาติบ้านเมือง ช่วยกันสร้างฐานะเศรษฐกิจของชาติ พัฒนาชาติบ้านเมืองของตนเอง ก็ไปซุกเอี้ยหากินกับเขาเฉยเลย

บางคนยอมยกประโยชน์ของชาติ ด้วยการแก้ไขกฎระเบียบเพื่อแลกกับเงิน สกปรกเข้ากระเป๋ า พอมีเงินมีอำนาจก็เหิมเกริม จ้างฝีมือแพง สร้างความเสียหายร้ายสาหัสให้แก่บ้านเมือง เรื่องนี้คนไทยที่สติยังดี ก็รู้ ๆ กันอยู่ แต่มีปากก็เหมือนมีตุต อีกทั้งได้รับการอบรมมาดี ถ้าเห็นว่าขี้! อย่าเอาเท้าไปเตะ ..มันจะเหม็นติดเท้า ..สังคมไทย จึงติดหล่มเพราะวัฒนธรรมที่ว้านี้

พูดไปก็รังแต่จะปวดตับเปล่า ๆ มาเล่าเรื่องชาวจีนโพ้นทะเลต่อ ..ส่วนมากชาวจีนที่เก่งเรื่องทำอาหาร จะชวนกันมาปักหลักที่ ราชบุรี เพชรบุรี นครปฐม มาถึงก็ทำมาหากินด้านนี้ เผยแพร่ชุดวิชาทำอาหาร **อาหารจีน** จนวิชาถั่วแระงี้ก็เข้ามาสร้างตำนานของอร่อยที่เยาวราช ใครก็รู้ว่าเป็นมือหนึ่งของโลก มาเจอกับวัตถุดิบชั้นยอดของบ้านเรา ทำให้เกิดเป็นเมนูลือเลื่องมาเท่าทุกวันนี้ พะโล้ชาหมู ห่าน เป็ด ข้าวมันไก่ ปลาเจี๋ยน ของผิด ๆ ต้น ๆ เด็ดสะระตี่น้ก โต๊ะจีนจึงเป็นที่นิยมในการจัดงานเลี้ยงทั่วไป

ก็กรุ่นพ่อที่ทำอาหารมา 5-60 ปี ล้วนวางมือแล้ว ปัจจุบันจะตกทอดมาอยู่ที่ลูกเต้ารุ่นที่ 2-3 ยกตัวอย่างที่เราได้เรียนรู้พะโล้ชาหมู กับข้าวมันไก่ เมื่อวานนี้มีผู้ใจดีการถ่ายทอดตำราเป็นวิทยาทาน ให้โฉมยงจนสิ้นไส้สิ้นพุง ผมแอบดูแอบชิมยังอึ้งกิมกีหลายตลบ ผมชอบชิมข้าวชาหมู กับ ข้าวมันไก่ ภัตตาคารดี ๆ ดัง ๆ ในบางกอก หรือต่างจังหวัดก็ชิมมาพอสมควร รวมทั้งได้ไปชิมที่ฮ่องกง และเซี่ยงไฮ้ ด้วย จึงพอเอามาประเมินฝีมือกันได้นอกจากเราจะชิมกันเองแล้วผมยังถ่อหอบให้นักชิมระดับชั้นเทพได้พิจารณาด้วย ได้คำตอบเอกฉันท์ ว่าต่อไปนี้ ..พะโล้ชาหมู กับ ข้าวมันไก่ ที่อร่อยที่สุดในอีสานไม่ได้อยู่ที่นางรอง แต่ย้ายมาอยู่ที่สวนป่าฝีมือโฉมยงนี้แหละ

6. มาชิมชากันเถละ

ชา: ถือเป็นเครื่องดื่มยอดฮิต เป็นเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ บางชนชาติยกย่องให้เป็นวัฒนธรรมด้วยซ้ำไป ชาเป็นเครื่องดื่มของคนทั่วโลก โดยเฉพาะประชากรในเขตนหนาว การได้ชิมชาหอม ๆ อุ่น ๆ สักถ้วยในวันที่แสนอบอุ่น ถือเป็นช่วงเวลาดี ๆ ของชีวิตเลยละ ..ถ้าชิมชาแล้วได้จ้องตาหวาน คนบ้านเดียวกันชาฝีมือสุตรหลายเวอร์ชันเสียด้วยสิ ได้พัฒนาการไปตามค่านิยมของผู้คนในแต่ละประเทศ

อย่างญี่ปุ่นนี่ นอกจากจะเคร่งครัดเรื่องห้ามเอาอาวุธปืนเข้าประเทศแล้ว เรื่องของการชงชาที่ไม่ธรรมดาเลยเชียวนะ มีโรงเรียนสอนเป็นการเฉพาะ ยิ่งถ้าคนชงเป็นเกอิชาด้วยแล้ว ถ้วยหนึ่งอาจจะถึงหมื่นเยน ญี่ปุ่นจึงเป็นเจ้าของชาหลายประเภท เอาแค่ชาเขียว ปีหนึ่ง ๆ ก็กวาดเงินออกจากกระเป๋าคนไทยไปไม่น้อย

ส่วนยุโรป อังกฤษนิยมชิมชาตอนบ่าย กลุ่มตะวันออกกลางและอินเดียนิยมชิมชาใส่นม ส่วนไทยแท้ เอาไหนเอาด้วย ยังไม่เป็นโล้เป็นพาย เพิ่งจะไม่กี่ปีมานี้ เหลือชาสมุนไพรกัน มีชาชิง ชามะตูม ชาจากดอกไม้ ต่าง ๆ

ภาคเหนือ มีชาระมิงค์เป็นชาใหญ่บุกเบิก

ภาคใต้ มีชาชัก ชิมกับโรตีสี่ที่กระป๋ออร่อยมาก

ภาคกลาง มีชาเขียว แจกรถชิงโชค

ภาคอีสาน มีชาใบมะขามแด่นางด้ว

ชา เป็นของฝากยอดนิยมอย่างหนึ่ง เพื่อน ๆ ไปเที่ยวไหนมาก็มักจะซื้อชาติดไม้ติดมือมาเป็นของฝาก ผมเป็นคนโรคหืดหอบและหัวใจชอบไหวหวั่น ญาติมิตรไมตรีส่งชาติ ๆ มาให้ลองประจำ ชานี้ น่าจะมีอายุนะเธอ บางซองไม่อ่านดูวันหมดอายุอาจจะเจอชากลิ่นทะแม่ง ๆ แทนกลิ่นหอมชื่นใจ

พักนี้ลมพัดลมเพ กบร้องทุกวันฝนก็ยังไม่ตก เมฆลอยผ่านมายั่วเล่นยังงั้นแหละเพื่อบรรเทาอาการเซ็ง! ก็อยากชวนคนสวยมาช่วยชิมชา ชาสวนป่าไม่เหมือนกับใคร เขาหรรษาเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ บางทีก็เด็ดยอดกะเพรามาใส่ถ้วยน้ำร้อนใบตะไคร้นาน ๆ ตัดมาชงชิมใบมะกรูดก็ดีนะเธอ ชามะกรูดชิมแล้วหิวต้มยำใบสาระแนชงชิมก่อนนอนหอมดีใบอะไรก็กลิ่นหอมก็เด็ดมาลองอยู่เรื่อย ๆ

เมื่อเช้านี้ เห็นยอดมะขามอ่อน เดินไปรดมาบ้านหนึ่งโปรยลงถ้วยน้ำร้อน กลิ่นไม่หอมเท่าไร แต่รสชาติไม่เลว ชุ่มคอดีเหลือเกิน ชิมไปเติมน้ำร้อนไป ครบ 3 รอบชายอดมะขามออกรสดี ถ้าติดใจก็เดินไปรดมาชงชิมได้เรื่อย ๆ มีคนแนะนำให้ไปเด็ดฟ้าทะลายโจรมาชิมแบบชา มันไม่ขมจนพ่ายดิ้นกระแด่ว รี เธอ

7. ผู้สูงวัยอย่างไร

ก็จะใครเล่าเธอ ผมเองนี่แหละ เกิดบ้านนอก ในยุคที่เราพึ่งตนเองอย่างแท้จริง บ้านนอกยุคก่อนโน้นไม่มีอะไรให้พุ่มเฟิย ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ค่ารถ ค่าปุ๋ย

ค่ายา ค่าขนส่ง ค่าแต่งตัว ค่าจิปาถะ ที่คนสมัยนี้ควักกันจนหน้ามืด คนสมัยก่อนไม่ต้องจ่าย เพราะไม่มีบิลมาเก็บ จะเก็บยังงัยละเธอ ในเมื่อคนยุคโน้นพึ่งตนเองทุกอย่าง ยานพาหนะสร้างเอง ใช้เอง ช่อมเอง มีวัวมีเกวียนบรรทุกทุกของ ไม่ต้องแฉะเติมน้ำมันที่ไหน วัวกินหญ้า เกวียนก็ต้องเข้าร้านอะไหล่ ไปไหนมาไหนไม่ต้องติดไฟแดง ไม่ต้องแฉะซื้ออาหารว่าง มีข้าวหลามกระบอกเดียว อิ่มไปทั้งวัน ไม่มีอุบัติเหตุอะไร ? เพราะเกวียนชนกันแบบเทกระຈาด ไม่เคยมีมาก่อน ตำรวจก็ไม่ต้องทำคดีสำนวน ไปไหนก็ปลอดภัย อาศัยพึ่งพากันได้ในฐานะไทยสี่เดียวกัน

จะสร้างบ้านสักหลังไม่ต้องไปหาบริษัทก่อสร้าง ทุกอย่างจบที่หมู่บ้านนั้นแหละ มีครบวงจรตั้งแต่แบบบ้าน อุปกรณ์ ช่างฝีมือ ไล่ไปจนถึงพิธีการยกเสาเอกเสาโท บางแห่งมีหลวงพ่อมาสวดชะยันโตให้อีกแหนะ ไม่มีหอรกนะเรื่องวัสดุก่อสร้างไม่ตรงแบบ เสาเข็มไม่ได้ขนาด เหล็กเส้นไม่ได้มาตรฐาน บ้านช่องก็ไม่เห็นพึ่ง อยู่กันสุขสบาย ลูกเต็มบ้านหลานเต็มเมือง

ของอยู่ของกินเต็มรั้ว รอบ ๆ บริเวณบ้านพืชอาหารสด ๆ ผลไม้มีทุกฤดูกาล กินน้ำพริกผักต้มกระຈาด กบ เป็ด กุ้ง หอย ปู ปลา หาเอาในไร่นานั้นแหละ ฟอรั่มลีนไม่รู้จัก สารเร่งเนื้อแดงไม่รู้จัก ยาปฏิชีวนะในตัวสัตว์ ยาฆ่าเพลี้ยฆ่าหนอนฆ่าผู้บริโภคนี่ไม่มี อาหารปลอมไม่มี มีแต่อาหารแท้ ๆ ดี ๆ กินแล้วมีแรง วิตามินล้นหลาม ไปไหนมาไหนใส่เสื้อบักกะแหล่ง ไม่ต้องไปพะวงแต่งหน้าสดหน้าไม่สด กว่าจะออกจากบ้านต้องส่องกระจกเป็นชั่วโมง ขนตากก็ไม่จำเป็นต้องยวต้องสวย ไม่มีก็ไม่เห็นเป็นไร ออกไม่ใหญ่ไม่ฟูก็ไม่ต้องอายใคร **ยิ้มหวานออกจากใจ** ก็เสน่ห์ท่วมท้นแล้ว

มาถึงทุกวันนี้ เหมือนอยู่กันคนละโลก สังคมตะบึงตะบอนไปจนสุดกู่ เด็ก ๆ ต้องเข้าโรงเรียน เข้ามหาวิทยาลัย เพื่อจะเรียนวิธีอยู่ในโลกที่อ้างว่าเจริญเป็นล้นพ้น วิถีไทยกลายเป็นวิถีต่างดาว อะไร ๆ ก็มาตรฐานสากล ทุกอย่างเพี้ยนไปหมด ไม่มีแอร์อยู่ไม่ได้ อากาศมันวิปริตตลอดปีตั้งแต่ตอนไหนก็ไม่รู้ อาหารก็หน้าตาแปลก ๆ ขอสปรั่งรส สารพัดสารพัน อยู่ก็ยาก กินก็ยาก นอนก็ยาก เดินก็ยาก ยืมก็ยาก หน้าตังเหมือนหนังกลอง ! ในสมองเต็มไปด้วยขยะ

ความรู้ท่วมหัว แต่ก็ยังต้องวิ่งไล่ความรู้ใหม่จนขาชีวิต ทำไม่มันถึงเกิดอะไร ๆ ที่ยุ่งและซับซ้อนขนาดนี้หนอ **อยู่ง่าย ๆ เบบ่า ๆ สบาย ๆ ทำได้ไหม** ถ้ามีเงื่อนไขอย่างนี้โลกใบนี้อยู่ยากขึ้นทุกวัน...มนุษย์ยังไม่รู้วิธีที่จะอยู่แบบไหน ? เธอว่าไหม

เรื่องนี้พูดกับเด็ก ๆ วิทยุหนุ่มสาวเขาไม่สนใจหรอก บัตรเครดิตกำลังคุกคามจิตใจทุกคนที่ใช้เงินในอนาคต ค่าดาว์นบ้าน ดาว์นรถ คาคอกันทุกคน **จะคุยกันได้ก็แค่วัยใกล้เกษียณ** หรือวัยเกษียณที่ค้นพบโลกของตัวเอง กลุ่มที่ยิ่งแก่ แล้วยิ่งขยัน ปลุกผัก ปลุกผลไม้ ปลุกต้นไม้ ทำไร่นาป่าผสม กลุ่มนี้แหละจะอยู่บนโลกได้อย่างปกติ ว่างก็ไปวัดทำบุญ จิตใจเหมือนติดใช้ค้อฟ ใครว่าคนสูงวัยอึดไม่หวานชื่น ไม่ต้องไปดูที่นาอุดมดอกเดื่อนางเดื่อ

เข้าไปดูในเฟสของนางพญาผมหอม แล้วจะได้คำตอบ ผู้สูงวัยอย่างใดโหล่นั้น..เป็นจัสติวะนี่ !

ปัญหาสังคมไม่เกี่ยวกับวัยหรอกนะเธอ ผู้อาวุโสปัญหาน้อยที่สุด เพราะเขาไม่ได้อยู่ใน วัย-ไฟ แต่อยู่ใน WI-FI

8. โรงเรียนของหนู

เห็นโรงเรียนที่ หนูซ้องนาง ไปเรียนแล้ว อยากให้เกิดโรงเรียนลักษณะนี้เยอะ ๆ ถือเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่ก้าวหน้าและไว้วางใจได้ ว่าเด็กจะมีความสุขการใช้ชีวิตระหว่างเยาว์วัยในวัยการเริ่มต้นเข้าโรงเรียน เรียนเล่นให้สนุกและปลอดภัย ใคร ๆ มีลูกหลานต่างก็อยากให้เกิดผลดังกล่าวนี **เป็นการตั้งต้นให้หน่ออ่อนทางการศึกษา** ได้พุ่มพักให้แข็งแรงตั้งแต่แรกเพื่อสนองอุ่นไอรักให้กับแก้วตาดวงใจของตน ดร.วรภัทร ภูเจริญ บอกว่า **ให้ความรักก่อนให้ความรู้** จะไปดูตัวอย่างที่ไหนได้ละผมคิดว่าคงมีอยู่มากมายถ้า **สนใจจริง**

กรุงเทพฯ - ลำพูน - ขอนแก่น - เชียงใหม่ - อุบล - บุรีรัมย์ - ลพบุรี - ศรีสะเกษ - หนองบัวลำภู เริ่มเกิดขึ้นบ้างแล้ว โรงเรียนเหล่านี้เชื่อว่าเกิดขึ้นได้ง่าย ถ้าผู้ปกครองและสังคมไม่ร่วมมือกัน ทั้งบ้านและโรงเรียนต้องสนใจเข้าหากัน ตอนอยู่โรงเรียน เป็น “ลูกศิษย์” กลับมาบ้าน เป็น “ลูกหลาน” ของครอบครัว ซึ่งเด็กสมัยก่อนก็เป็นอย่างนี้แหละไปโรงเรียน “ทำการบ้าน” มาอยู่บ้าน “ทำงานบ้าน” ถ้าขาดส่วนหนึ่งส่วนใด เด็ก ๆ ก็จะขาดส่วนที่ควรได้เรียนไปอย่างน่าเสียดาย ส่วนมากผู้ปกครองที่มีพันธะยุ่ง ก็มักจะโยนภาระให้โรงเรียนรับแต่ฝ่ายเดียว หรือไม่ก็ไล่ลูกไปกวาดวิชา กลับมาบ้าน ก็ไม่ยอมให้ลูกทำอะไร เกรงว่าจะเรียนไม่ทัน ไม่เก่ง หรืออย่างรักก็ไม่เข้าใจ..**ไอ้ไม่ยอมให้ลูกทำอะไรนี่แหละ** มันลามปามไปจนเกิด “กระบวนการลูกบังเกิดเกล้า” แทนที่เด็กจะสะสม

ความรักความมั่งคั่งในจิตใจ ก็กลายเป็นว่าเห็นแก่ตัว **เรียกร้องไม่รู้จัก** เพราะเขาไม่เข้าใจชีวิต ตั้งแต่แรก

สอนวิชาชีวิตและจิตใจไปพร้อมกัน ได้ไหมล่ะเราตีความ เด็กเก่ง กับ เด็กดี กันอย่างไรผมเพิ่งจะเห็นผู้ใหญ่ในบ้านเมืองเข้าใจประเด็นนี้..จากลุงตู่ของเราที่แหละที่ ฟันธง ! เรื่องรัฐบาลต้องการเห็นการศึกษาเป็นอย่างไร “ถ้าเด็กฉลาดไม่กี่คนไปแข่งได้เหรียญกลับมา แต่ที่เหลือทั้งประเทศ ผมว่าไม่ใช่ซะนะ” ที่ผ่านมาการศึกษาไทยทั้งมวลเบ้ไปเยอะ เพราะผู้ปกครองตัวดีทั้งหลายนี้แหละ **ต้องการเห็นลูกตนเก่ง** เป็นเด็กเก่ง ! พร้อมทั้งจะทุ่มเททุกอย่าง เพื่อปั้นหุ่นยนต์ขึ้นมาขอเก่งอย่างเดียว ..อย่างอื่นไม่สำคัญ

ลูกหลายไทยส่วนมากจึงตกอยู่ในสภาพกลืนไม่เข้าคายไม่ออกเกิดเด็กพันธุ์ใหม่ เพี้ยน ๆ ให้เห็นจนเกร่อ ! เราผลิตเด็กเก่งอย่างเดียวได้จริงหรือ เราผลิตเด็กเก่งอย่างเดียวได้สำเร็จหรือ เราผลิตเด็กเก่งอย่างเดียวไปทำไมหรือ คนใหญ่ มั่นบ้ำอย่างไร เด็กมันก็เป็นไปอย่างนั้นแหละลูกบูนันก็เดินคดเคี้ยว ๆ เหมือนแม่ปูเมื่อผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการอย่างนี้ ๆ แกกั้ตั้งหน้าตั้งตาบิ่บทุกอย่างให้สนองตนเอง ครู โรงเรียน ระบบการศึกษา ก็ต้องสนองไข้ไหมล่ะ ลองไม่เอออออกับกระแสตรงนี้สิ แกเอาตายจริงๆ ด้วย

ครูบางโรงเรียนจะสอนปลูกผักเลี้ยงไก่ในโรงเรียนแกยังเข้ามาอาละวาด ต่ำเตี้ยเลยถ้าครูจะสอนปลูกปลูกผักทำนา ครูจะส่งเข้าโรงเรียนมาชุดดินทำไม? ก็เป็นที่เข้าใจได้ว่า แกรักลูกของแกแกอยากให้ลูกแกสบาย ไม่ลำบาก **โดยไม่ต้องผ่านประการณ์อะไรในชีวิตเลย** สิ่งเหล่านี้นำไปสู่วิกฤติศรัทธาแต่ละขั้นตอนเจอเข้าบั้นี้ ครูดี ๆ ก็มีตีบ! ผู้บริหารโรงเรียนดี ๆ ก็มีตีบ! ผู้บริหารระบบการศึกษาดี ๆ ก็มีตีบ! สุดท้ายทำอะไรไม่ได้ก็ปล่อยให้มันไหลลงทะเลไปพร้อม ๆ กับแท็บเล็ต ! เอาความขมขึ้นไปถึงแม่โขง โน่น ๆ ถ้าอยากจะทำทางออกของเรื่องนี้..ก็ต้องจ่ายค่าวิชาเป็นทุเรียน ! บอกกันง่าย ๆ ก็จะเป็นของโหลเด็กจะเก่งหรือดีอยู่ที่จุดหักเหและจะหลอมรวม **ความเก่งกับความดี** เข้ากันได้ได้อย่างไร ? ผู้ปกครองจะไปหาโรงเรียน หาครู หาผู้บริหาร ได้ที่ไหนที่ว่ามีได้ที่ไหนเด็ก ๆ สมัยก่อนเขาก็เรียนกวดวิชานะเธอ เขาเรียนในครัว ในท้องไร่ท้องนา ในวัด เขาเรียนผ่านจารีตประเพณีเขาเรียนผ่านวิถีไท

9. วิกฤตน้ำ?

นกกระปูดตาแดง น้ำแห้งก็ตายนอนฟังเสียงกระดิ่งเขย่าตัวทั้งคืน เมื่อวานฟ้าครึ้มทั้งวัน ไฟโซลาร์เข้ามาได้ตลอด กลางดึกไฟตก สับคัตเอาทำอ้ายไฟแรงสูง ไฟก็ตก

อีก แสดงว่าใกล้ ๆ นี้คงมีฝนตกหนักที่เหินสักแห่ง ไม่งั้นไฟไม่ริบหรืออย่างนี้หรอก ..ไม่เป็นไร
จัดเอาไฟฉุกเฉิน “เนปาล 2” ที่เครือข่ายส่งมาให้ แหม.. แจ้งจ่างปาง เขียนอ่าน เฟสบุ๊คได้
ทั้งคืน

ดูชาวทีวี ชาวในเฟซบุ๊ก พูดถึงแต่เรื่องบ่อนคาสีโน..ตามกระบวนการเข้า
ข่าว เพื่อการสร้างกระแสอะไรสักอย่าง มันสะท้อนให้เห็นว่า ..ความวุ่นวายทางการเมือง
ในสังคมบ้านเรากำลังเพิ่มตึกรันขึ้นแล้ว เรื่อง ต่าง ๆ ที่กำลังเดินหน้าเข้าสู่กระบวนการศาล
พวกชู้โกงกำลังตั้งอำนาจจากภายนอกมาวุ่นวุ่นวายอย่างเห็นได้ชัดเรื่องเหล่านี้ก็วกวน
ไปไม่นานนหรือกทั้งเรื่องคาสีโนและเรื่องเน่า ๆ ทั้งหลายก็จะหอยไปเองแหละ ถ้าไม่มีน้ำ
เสียอย่างเดียว

ผลกระทบจากท่านประสพสปลอยน้ำต้นทุนของเขื่อนทั้งกึ่งหนึ่ง ผลมัน
ออกให้เห็นแล้วในรอบ 30 ปี หรือตั้งแต่สร้างเขื่อนมา ไม่เคยเหลือน้ำติดกันเขื่อนอย่างป็นี
น้ำต้นทุนในเขื่อนไม่ใช่จะเพียงพอ่าย ๆ ตั้งแต่นี้ไปจะต้องใช้เวลาสะสมน้ำต้นทุนอีกหลาย
ปีที่รัฐบาลขอร้องให้ชะลอการทํานาปีและนาปรัง หลายเสียงตีโพยตีพาย ..คนที่เขามี
ข้อมูลเต็ม ๆ แอบกระซิบบว่า ..รู้แล้วจะหนาว! อย่าว่าแต่น้ำเพื่อการเกษตรเลย น้ำจะอาบ
จะกินนี้แหละ จะหยดตึง ๆ ..ตอนนี้ประปาส่วนภูมิภาคหลายแห่งก็ส่งผลแล้ว แม่น้ำทุก
สาย ห้วยหนองคลองบึงแห้งขอด กำลังจะลามไปน้ำอ้อย ..ยังจะมาเล่นสงกรานต์นี้ล่ายกัน
จันรี ตั้งสติหน่อยพี่น้อง

โอ่งน้ำฝนเต็มแล้วยัง ขอมบ่อน้ำต้น น้ำบาดาลแล้วยัง แหล่งน้ำที่จะเอามา
อุปโภคบริโภคพออาศัยมีไหมเรื่องนี้ควรช่วยเหลือตนเองเป็นการด่วน เพราะมันไม่ได้
ขาดแคลนน้ำเฉพาะจุด แต่มันขยายวงกว้างไปทั่วประเทศ กิจกรรมไหนใช้น้ำเยอะน้ำประจำ
ก็เพล่า ๆ ลงบ้าง ถ้าจำเป็นต้องทิ้งร้างไว้สักช่วงหนึ่งก็ได้ กลุ่มงานปลูกผัก/ผลไม้/ต้นไม้
ก็วางแผนปลูกเท่าที่ดูแลได้ ปีนี้เป็นปีที่ผิดปกติอย่างมาก หาพางหาไปไม้คลุมต้นไม้ที่ปลูก
ใหม่ ให้น้ำตอนเช้า ๆ และควรให้สม่ำเสมอ ต้นไม้ก็เหมือนคนนั้นแหละ โอ้ มาก ๆ ก้ออันแอ
รอน้ำที่จะมารดอย่างเดียว ไม่คิดไม่ยั้งช่วยเหลือตนเอง น้ำไม่มาก็เหี่ยวเฉยเลย ดุจดั่งฉัน
จะเฉาตายให้ดู

ควรวางแผนแล้วนะ ถ้าน้ำน้อย รดทุก 7 วัน อย่ารดสะเปะสะปะ รดให้
สม่ำเสมอ เพื่อสร้างนิสัยการกินการใช้น้ำให้แก่พืช หรือถ้าเห็นว่าน้ำไม่พอ ก็อย่ารดแต่แรก
ปล่อยให้เขาไว้อย่างนั้นแหละ เขาจะแข็งแรง ผู้ชีวิต ก็มีบ้างอาจจะตายไป ถ้าแรงพอก็จะ
รอด ..แต่ถ้ารดบ้างไม่รดบ้างร้อน ๆ อย่างนี้ ไม่มีเหลือ !

ทางที่ตึอนบาลตันไม้ไว้สัก 1 ปี ปีหน้าถ้าแล้งอีก ก็เลี้ยงต่อไปอีกปี ครบ 2 ปี ถ้าไม้สูงเป็นเมตรค่อยย้ายไปปลูก ก็จะไม่ชำรุด กลับแข็งแรงโตไวเสียอีกวิธีนี้เป็น การปลูกต้นไม้ในยามวิกฤติ

ถาม.. วิกฤติรอบด้านอย่างนี้จะให้ทำอะไรตอบ ทำใจสิเธอตอบ ภาวนาเอาใจ ช่วยให้ลุงตู่เข้มแข็งพอที่จะสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ถามตัวเอง ..พร้อมเข้าสู่โหมดพอเพียง แล้วหรือยังถามตัวเอง ..ตอนนี้พึ่งตัวเองในเรื่องอะไรได้บ้างถามตัวเอง .. เราเป็นคนไทย หัวใจไทย จิตใจไทยอยู่ใช่ไหม

บ่อนคาสิน กับน้ำกินน้ำใช้ในยามนี้ เธอจะเลือกอะไรเธอจะหวังน้ำบ่อหน้า รึจะไปเล่นการพนัน หรือจะสู้อาสาสมัครถ้าไฟโฮโลมันต้มกินได้ **จะไม่ว่าสักคำ !** ไ้คนพวกนี้ ไปว่ามันไม่ได้นะ มันโกรธเอาเราตายเลยแหละ ..วิกฤติน้ำมัน วิกฤติ น้ำเชื่อน วิกฤติ น้ำใจ วิกฤติ น้ำตา วิกฤติ น้ำอึ่ง วิกฤติ น้ำขวด ที่น้ำกลั้วที่สุด วิกฤติ น้ำลาย ทำไมมัน น้ำกลั้วที่สุด ! เพราะน้ำลายนำไปสู่การขายชาติ ยังไงละเธอ ตกลง ประเทศนี้ คนทั้งหมดนี้ มีราคาสักกี่อึอะ ?

10. ลุงตู่พบประชาชน

มีทีวีก็ตืออย่างนี้แหละเธอ รัฐบาลจะสื่อสารถึงประชาชนได้โดยตรง ถ้าเป็นสมัยก่อน..กว่าไบบอจะมาถึงหัวเมืองหรือมณฑลต่าง ๆ ต้องใช้เรือ ใช้เกวียน ใช้ม้าส่งสาร เป็นเดือน ๆ มาถึงแล้วเจ้าเมืองจะขยายคำสั่งออกไปก็ไม่ง่าย ..ผมเกิดมาในช่วงที่กำนันผู้ใหญ่บ้านขี่ม้ามาประชุมประจำเดือนที่อำเภอ ประชุมเสร็จก็ห้อม้าออกไปทุกทิศทุกทาง ยังกะหนังคาบอย.. เมื่อพ่อกำนันพ่อผู้ใหญ่กลับไปถึงหมู่บ้านและตำบลของตนแล้ว วันรุ่งขึ้นก็จะตึกะลอ ไม่มีตำบลไหนเขาตึกลองประชุมหรือกนะเธอ ยกเว้นจะนัดประชุมที่วัด ก็อาจจะอาศัยกลองเพลของวัดส่งสัญญาณ

อีตอนมาบอกกล่าวเล่าแจ้งลูกบ้านนี้สิ บางทีก็ตีความผิด ๆ ถูก ๆ ไม่ทราบ เป็นเรื่องจริงหรือเอามาพูดกันเล่น ๆ ที่บอกว่า สุรณันไพรคือหมาน้อยธรรมดา ..

ดูตามข่าวลุงตู่ชี้แจงแล้วก็ดีใจ ที่รัฐบาลยอมรับความจริง ว่าปีนี้ร้อนแล้ง จนน้ำต้นทุนเกลี้ยงหน้าตก น้ำตามเขื่อนใหญ่ใช้ได้อีกประมาณ 1 เดือน จึงแจ้งข่าวถึงชาวบ้านชาวเมืองให้งดเว้นการทำนาปรังและชะลอการทำนาปี เรื่องนี้กลายเป็นเรื่องระดับบ้านแตกสาแหรกขาดทีเดียวนะเธอ จะมีพื้นที่ประมาณ 30% ที่มีระดับน้ำตื้น อยู่ใกล้

แหล่งน้ำ หรืออยู่ในร่องมรสุมเช่นในภาคตะวันออก พื้นที่ตอนที่แห้งจนแทบรอบ ตอนนี้กระดิกตัวทำอะไรไม่ได้เลย ขึ้นบ่มบ่ามปลุกอะไรลงไป ถ้าไม่มีน้ำไม่มีปุ๋ยของตนเอง ชลอการปลูกดีกว่า หันมาปลูกผักสวนครัวแปลงเล็กๆ ที่พอจะดูแลได้ในยามยากเช่นนี้

ถ้าเรียงลำดับวิกฤติของปัญหาของชาติ ช่วงนี้ **เรื่องน้ำนี่แหละ** อยู่ในขั้นคอขาดบาดตายเลยทีเดียว ..ไม่ใช่เรื่อง **เปิดบ่อนคาสิโน** ตามที่ควายสติแตกกำลังผลักดันกัน มันช่างไม่รู้ร้อนรู้หนาวเอาเสียเลย แต่ละตัวนำเอาไฟต์ปากให้มันกินแทนข้าว ไม่รู้ไปเลือกเอามาทำงานปฏิรูปบ้านเมืองทำไม? ถ้า ๆ น้ำก็-เหลือเกิน สถานการณ์เช่นนี้ ควรที่ทุกฝ่ายจะหันมาระดมสรรพกำลังจัดการเรื่องน้ำอย่างเป็นรูปธรรม ก่อนที่ทุกแห่งหนจะกลายเป็นบัวแก้งน้ำ หลายพื้นที่ๆ ส่งผลกระทบถึงเรื่องน้ำอุปโภคและบริโภคแล้ว ที่ผ่านมามีไม่สนใจการข่าว หว่านกล้าไปรอบที่แล้ว ข้าวตายแดดแห้งแก่ ที่วิเวกก็ออกข่าวเรื่องภัยแล้ง แต่ไม่ใส่ใจติดตาม ทุกช่องเขามีรายการพยากรณ์อากาศแต่ละวัน ก็ไม่รู้ไปดูรายการอะไร ลงตุ๋บอกว่า ให้ช่วยเหลือตนเองมาก ๆ รัฐบาลไม่ได้นั่งนอนใจ พยายามจัดการเรื่องส่วนรวมหลัก ๆ

ส่วนเรื่องปลักย่อยขอให้พิจารณาทางเลือกทางรอดกันเอง เท่าที่ดู คราวเรือนที่สนใจงานด้านเศรษฐกิจพอเพียง ใส่ใจเรื่องการพึ่งตนเอง เขาเหล่านี้เสมือนได้รับภูมิคุ้มกันถึงจะเดือดร้อนก็ยังไม่ถึงกับพังพาบ เขาได้วางแผนพึ่งตัวเองเรื่องน้ำ เรื่องปุ๋ย เรื่องวิธีการเพาะปลูก และดูแลอย่างประณีต กลุ่มนี้ไม่ค่อยจะเป็นภาระให้รัฐบาล เพียงแต่รัฐฯ เป็นมวย..ช่วยพิจารณาขานรับในเรื่องที่เขาร้องขอ เช่น การเชื่อมโยงท่อกระแสไฟฟ้าโซลาร์เซลล์ไปฝากไว้กับไฟแรงสูง ซึ่งมีเหตุผลสมควรที่จะคิดได้ ว่าในยามที่ประชาชนตกทุกข์ได้ยากอย่างแสนสาหัส แล้วเขาพยายามดิ้นรนช่วยเหลือตัวเอง ลงตุ๋บองจับเรื่องนี้ให้ชัดเจนในเร็ววัน จะเป็นประโยชน์โดยตรง **การไฟฟ้าควรจะได้มีโอกาสช่วยเหลือประชาชน** ดีกว่าจะให้ไปเลี้ยงไส้เดือน เลี้ยงจิ้งหรีด หรือปลุกต้นตะบองเพชร ถ้าชาวไร่ชาวนาสามารถเจาะบาดาลสูบน้ำมาแก้ไขได้ในยามยากนี้ มีไฟส่องสว่าง อยู่ในไร่นา ก็อาจจะปลูกผักหรือทำการเพาะปลูกเล็ก ๆ น้อย ๆ รอบนได้ ไฟสว่างเปิดล้อมแมลง จะเป็นโปรตีนชั้นดีของไก่และปลา ผู้คนบางส่วนจะได้ออกไปเพาะปลูกอยู่ในไร่นา

ถ้าทำโครงการเชิงประจักษ์ต้นแบบ นอกจากจะกรุณาประสานงานแก่เงื่อนไขกับการไฟฟ้าให้แล้วรัฐฯ ควรจะสนับสนุนเกษตรกรชุดบ่อบาดาลในพื้นที่ ๆ เป็นไปได้ แล้วสนับสนุนการติดตั้งโซลาร์เซลล์ระดับครัวเรือนติดตั้งแท่งน้ำ วางระบบน้ำย่อย

น้ำหยด ในแปลงผักสวนครัวของเกษตรกร โดยการสำรวจครัวเรือนที่มีความสนใจและเหมาะสมที่จะทำได้ แล้วอุดหนุนงบประมาณแบบวัดครึ่งหนึ่งกรรมการครึ่งหนึ่ง ซึ่งประมาณการว่า ๆ ว่าจะอุดหนุนครัวเรือนละ 50,000 บาท ให้เจ้าตัวสมทบ 50,000 บาท แค่นี้ก็จะได้ครัวเรือนต้นแบบที่ส่งผลต่อการขยายแนวคิดแบบยั่งยืน หรือในส่วนของเกษตรกรที่ไม่มีเงินพอ ธกส. ก็อาจจะทำโครงการพิเศษให้กู้ไม่มีดอกเบี้ยเป็นระยะเวลา 3 ปี

ลุงตุ๋มครับ ..ชาวบ้านต้องการเห็นโครงการที่เป็นรูปธรรม เราเข้าใจดี ว่ารัฐบาลช่วงนี้มีปัญหาเรื่องงบประมาณท่านอาจจะชะลอหรือยกเลิกบางโครงการก็ได้ครับ หรือรีบไล่เบี้ยเอากับพวกซีโงมมาดำเนินการใช้เงินประมาณ 100,000 ล้านบาท น่าจะเห็นหน้าเห็นหลัง จัดเป็น โซลาร์ : วาระแห่งชาติไปเลย ส่วนโครงการจัดการกับพวกรุกป่า ก็ทำไปเถอะ แต่พื้นที่เขาหัวโล้นจะให้ไปปลูกต้นไม้ทดแทนในปีนี้น่าจะไม่เหมาะสม เพราะมันร้อนและแล้ง น่าจะเอาพื้นที่เขาหัวโล้นมาพิจารณาผลิตกระแสไฟฟ้าโซลาร์เซลล์ แทนที่จะไปตั้งต้นทำโรงไฟฟ้าถ่านหิน หรือโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ใช้ชาวบ้านร้านช่องที่เขารักบ้านเมืองเขา ห่วงใยความปลอดภัยของเขาปวดตับ ! ถ้าทำได้ เสียงขานรับท่วมท้นประเทศเลยทีเดียวละครับ !

ส่วนพวกบ้าโครงการถ่านหินและนิวเคลียร์ มีพวกเสียผลประโยชน์ไม่กี่ตัวหรอกนะครับ ขอให้ท่านพิจารณาไตร่ตรองเลือกให้ดีก็แล้วกันสำหรับพี่น้องที่รักการปลูกต้นไม้ สำหรับพื้นที่ ที่มัจฉายพอลูกต้นไม้ได้ ก็ดูฟ้าฝนให้ดีก็แล้วกัน ถ้าปลูกแบบประณีตอาจจะพอไหว ..แต่พื้นที่ ที่กันดารและแห้งแล้ง ไปขอกกล้าไม้ที่กรมป่าไม้แจก แล้ว..ให้เอามาเปลี่ยนถุงใหญ่ขึ้น ดูแลในแปลงเพาะชำของตนเองอีกสักหนึ่งปี ปีหน้าต้นกล้าไม้ที่อนุบาลไว้จะโตและแข็งแรง ค่อยเอาไปลงหลุมปลูก การเติบโตไม่ช้ากว่าที่เสียงปลูกปีนี้อยู่หรอกเธอ

จุดดีก็คือ ต้นไม้ของท่านจะรอดตาย จะไม่เสียกำลังใจที่จะปลูกและปลูกสถานการณ์ปีนี้ ไม่มีอะไรดีเท่าวางแผนปลูกต้นไม้ ขวนกันทำไร่นาป่าผสม แล้วทุกอย่างจะสมบูรณ์มีเหตุและผลของคนร่วมรักประเทศไทยนอกจากเป็นการช่วยครอบครัวตนเองแล้วยังได้ช่วยลุงตุ๋ม ช่วยรัฐบาลช่วยสังคมประเทศชาติ ช่วยกอบกู้วิกฤติสภาพแวดล้อมของโลก “ต้นไม้คือชีวิต” “รักต้นไม้ไม่มีวันอกหัก” เขียนไว้ข้างฝาเลยนะน้อง อ่านก่อนนอนทุกคืน

11. กอบกู้จิตวิญญาณ

ครู ผมโชคดีมาก ที่เกิดมาได้เจอครูดี ๆ ทั้งนั้น จนต่อมาในชั้นหลัง ๆ ตลอดชีวิต ก็ได้รู้จักได้พบได้คบแต่คนที่เป็นยอดครู ได้รับความรักความเมตตาอย่างหาที่ไหนไม่ได้อีกแล้ว ยังนึกว่า..ถ้าผมไม่มีครู ชีวิตผมคงกระຈกยังงี้ก็ 모르สินะ สิ่งที่ได้รับจากครูมันเหนือกว่าพานดอกไม้ธูปเทียนที่นำไปไหว้ครูมากนัก จนไม่รู้ว่าจะมีสิ่งใดดีพอที่จะตอบแทนพระคุณครู

ส่วนระบบ หรือบริบทของครูเปลี่ยนไปบ้างตามยุคสมัย ที่พบเห็นในครูบางท่าน ก็คงโทษครูฝ่ายเดียวไม่ได้หรอก สังคมควรมีส่วนหนุนนำครูให้อยู่ในฐานะที่มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี ให้ครูมีกำลังใจ มีความภาคภูมิใจในความเป็นครู ไม่มีอาชีพไหนที่ยากลำบากเท่าอาชีพครู ครูทนกับความยุ่งยากในทุกด้าน ทั้งในห้องสอนและนอกห้องเรียน ต้องวางตัววางตนให้เรียบร้อยตลอดเวลา เพราะมีสายตาจับจ้องอยู่เสมอ มีความคาดหวังมากมาย ผ่ากัไว้กับตัวครู ครูจึงยาก เหนื่อย กว่าอาชีพอื่นหลายร้อยเท่า ครูมีเงื่อนไขกำกับ ต้องดำเนินตามครรลองของระเบียบวินัย คำว่าครูติดตัวไปจนสิ้นอายุไข ใคร ๆ ก็คงเรียกขานว่าครูตลอดไป เขาถึงยกให้ครูเป็นแม่พิมพ์ของชาติ ใจละครับ

ชาติไหนจะเจริญรุ่งเรืองเขาให้ดูที่นโยบายการบริหารจัดการครูทั้งระบบ
ไม่ใช้แม่เปรตมาล้วงลูก

ดึงครูไปสนองกิเลสพวการเมือง

เอาครูไปเป็นเครื่องมือในทางที่มีชอบ

ใช้นโยบายหลอกครูให้ออกนอกกลุ่มนอกทาง

แม้กระทั่งบังคับข่มขืนใจครูเขาก็กระทำ

สถาบันครูยุคนี้จึงบอบช้ำเต็มที

ส่วนคนรับจ้างสอน หรือสิ่งที่เด็กเอามาโพ่นทะนา เด็กออกความคิดแบบฉาบฉวยขึ้นเดียว ไม่ได้มองทะลุไปถึงเหตุผลและ กุศโลบาย ที่ลึกซึ้ง ก็ลองนึกดูเถิดว่า .. ถ้าครูวางตัวตามที่เด็กคนนี้พอใจ สภาพจิตใจจิตสำนึกของครูจะเอาไปวางไว้ที่ไหน ครูจะเอากำลังใจ เอาอะไรมาเป็นเครื่องขึ้นชูใจยามเหนื่อยสายตัวแทบขาด สอนแบบเพื่อนก็สอนได้ แต่ต้องอยู่ในวิสัยแม่ไม่ครูไทยซึ่งวิชาครูมีอยู่แล้ว ..

จะมีครูสักกี่คนที่พอใจกับลูกศิษย์ที่ตีฝีปาก กอดไหล่ เป็นเกลอกัน สอนไปตบหัวไปก็ได้อย่างนั้นหรือ ลองไปทำกับพ่อแม่ที่บ้านดูก่อนสิ กลับจากโรงเรียน แทนที่จะ

สวัสดิ์พ่อแม่ ก็เดินไปสะกิด ตบหัวทักทาย พ่อ ครีบก้น แม่ครีบก้น ผมกลับมาแล้วอ่านสิ่งที่เด็ก สะท้อนแล้ว สงสารครูดี ๆ ที่ทุกวันนี้

ถูกกระทบกระเทือนจิตใจจากระบบ

ถูกกระทบกระเทือนจากสังคม

ถูกลูกศิษย์คิดล้างครู

จะพูชาติได้ไม่ได้ ! ก็ขึ้นอยู่กับกรอบกฎจรรยาบรรณครูให้กลับคืนมาสถาบัน ผลิตครู กรมกองหน่วยงานที่ดูแลและเชื่อมโยงครูมีสติปัญญาพอที่จะสร้างครูให้มีฐานะ ความเป็นครูที่แท้จริงได้หรือไม่ถ้าประเทศไหนครูอ่อนแอ ประเทศนั้นจะอ่อนไหวไป เจ็ดชั่วโคตรถ้าประเทศนี้หาความสำคัญของครูไม่เจอเราพัฒนาการศึกษาตรงจุดไหนกัน ละเธอ

เราต้องรับความจริงว่า ตลอดระยะเวลา 10 กว่าปีมานี้ สถาบันครู ระบบ ที่บริหารจัดการครู ถูกहनอนซอนโซจนแทบไม่เหลืออะไรแล้ว รัฐมนตรีแต่ละตัว ผู้บริหาร ในระดับสูง ล้วนทำลายมากกว่าจะสร้างเสริมสถาบันครูให้ก้าวหน้า ซึ่งก็คงจะเหมือนกับ สถาบันอื่น ๆ สถาบันข้าราชการ สถาบันสงฆ์ สถาบันตำรวจ สถาบันทหาร ฯลฯ ล้วนถูก กระทำให้เสื่อมถอยและอ่อนไหวแทบทั้งสิ้น

ครูถูกมัดมือชก เขาไม่ให้โอกาสได้แสดงแม้ไม่วิชาครู มีแต่คนอวดเก่งอวดดี มากำกับ มากำชับให้ครูทำตามในเรื่องที่ห่วยแตก แล้วมันไม่รับผิดชอบ โยนบาปให้ครู บ้านนี้ เมืองนี้มันถึงเต็มไปด้วยปัญหา และไม่เจริญยังงี้ละครู ครูครีบก้น ผมรักครู อยู่ยาวแต่ไหว หมอบกราบครูเลย สิ่งนั้นมันเป็นแค่เปลือกนอก การหมอบไหว ให้ความไว้วางใจ ให้ความ ศรัทธาต่อกันใช้ไหมเล่า ที่ทำให้เรายังมีความเป็นมนุษย์ เป็นครู เป็นศิษย์กัน นิรันดร์

12. สุขภาวะสังคม เชิงรุก

ใครทำดีต้องมีคำชมเชยสิ เพิ่งทราบว่ากระทรวงสาธารณสุข มีนโยบายให้ หน่วยงานทางการแพทย์ออกไปเจาะเลือดเหมาหมด เรียกว่า เจาะหมดวิทยาลัย เรียกว เข้ามาเลยทั้งอาจารย์ นักศึกษาและบุคลากร ที่จริงน่าจะพ่วงเรื่องการรับบริจาคโลหิต ไปด้วย .. หรือเอาประชาชนในละแวกนั้น ใครสนใจก็มาเจาะ เจาะให้เกิดเทิ่งไปเลย ตรวจ ผลเลือดดีกว่าผลตรวจเลือดเตอรี นะเธอ

มันบ่งบอกว่าสภาพร่างกายเรามีอาการน่าเป็นห่วงตรงไหนบ้าง และการ ตรวจจกชั้นอย่างนี้ สถานศึกษาก็สามารถเพิ่มข้อกำหนดดี ๆ ลงไปในระบบสารสนเทศได้

ด้วย ถ้าใครมีอาการเจ็บป่วยข้างใน ก็เชิญผู้ปกครองมาปรึกษาหารือ หาทางดูแลกันแต่เนิ่น ๆ ทราบว่า ในวิทยาลัยอาชีวะบางแห่งเด็กบางคนจะกลัวเข็มและกลัวผลข้างเคียงเกรงว่าหมอจะเจาะสารอันไม่พึงประสงค์จึงพากันหลบเลี่ยง **ไม่ยอมเจาะ** นี่ก็เป็นปัญหาเฉพาะที่เหมือนกัน

ผมไม่ทราบว่า นโยบายนี้กระจายไปทั่วทุกสถาบันการศึกษาหรือไม่ และมีการไปถึงชุมชนด้วยไหม เจาะแล้วก็เอาตัวเลข 13 หลัก ไปเบิกค่าบริการจากกระทรวงที่รับผิดชอบ ไม่ทราบเป็นแผนงานเกี่ยวข้องกับบัตรทอง 30 บาท หรือไม่ **การร่วมมือกัน** ให้สังคมมีส่วนรับผิดชอบร่วมกัน ถือว่าเป็นนโยบายที่ลูกจากเก่าอย่าง เป็นรูปธรรม ในต่างประเทศ เขาฝึก อสม .ให้มีความรู้ความสามารถเจาะเลือดได้ ผมไม่รู้ขั้นตอนการฝึกนะ ครบถ้าเป็นสวนป่าก็จะตัดต้นกล้วยมาวางสมมุติว่าเป็นแขนคนใช้แล้วก็ลองเจาะ ๆ ต้นกล้วย **ร้องไม่ได้หรอก**

หลังจากนั้นก็จับแพะมามัดแล้วลองคลำหาเส้นเลือดแล้วฝึกเจาะ ถ้าแพะเจ็บ ! ก็คงร้องเสียงหลงเองละน่าปกติผมจะชวนคนในครอบครัว ไปเจาะเลือดที่คลินิกในตัวจังหวัดปีละ 2 ครั้ง หลังจากให้หมออ่านผลแล้ว เราก็เก็บประวัติผลเลือดไว้ เอาผลนั้นมาปรับปรุงตัวให้ลดละผ่อนเผาอาการผิดปกติ คนเป็นเบาหวาน ความดัน ตับ ไต ไข่ พุง ก็จะได้ระมัดระวังตัว จากเคยกินทุเรียนวันละ 2 ลูก ก็อาจจะลดเหลือวันละลูกครึ่ง อย่างนี้เป็นต้น !

คนเรานะเธอชีวิตก็ใช้ว่าจะอยู่ได้ถึงร้อยถึงพันปี เวลานั้นบอຍหลังตั้งแต่วันเกิด ส่วนใหญ่เราก็ไม่ได้วางแผนไว้ว่าจะอยู่บนโลกใบนี้ให้มีความปกติพอได้อย่างไร เห็นแต่กัมหนัตะบึงตะบอนหางานหาเงินกันหาหมรุ่งหามค่า โดยคำนึงถึงเรื่องสุขภาพ เรื่องความสงบสุข ความพอเพียงมีน้อยมาก ทำให้ชีวิตพลิกคว่ำพลิกหงาย ตายไปก็หามไปฝังไปเผาไม่ได้เอาสมบัติอะไรไปได้สักอึแปะเดียว ทรัพย์สินทุกอย่างต้องคืนโลก

เรื่องนี้ฉันประวัติศาสตร์ดูได้ โคตรมหาสมบัติของราชวงศ์ทุกยุคสมัย ก็ต้องทิ้งไว้ และคืนโลกทั้งนั้น ถ้าไม่ตระหนักและเข้าใจความพอเพียง ก็เป็นบ้าเป็นหลังคดในข้องอในกระดูกมกโลกมกได้หน้ามิดตามัวโกงประชาชน โกงประเทศชาติพิจารณาดูแล้วมันไม่ได้เก่งกาจอะไรหรอกเพียงแต่สันดานมันกล้าโกงกว่าคนอื่นก็แค่นั้น

ต่ำชั้นกว่า หม่าซึ่ร้อนเสียอีก บางคนด่ากันเองว่า **เมาเหมือนหมา! หม่าที่ไหนวะมันกินเหล้า**

13. แรงบันดาลใจ

บางที ก็ต้องคิดแรง ๆ แต่ทำเบา ๆ ทำไปเรื่อย ๆ ความภาคภูมิใจที่เกิดจากภายในจิตใจของเรา โดยเฉพาะการเพาะความเข้าใจ ให้เติบโตเป็นความตั้งใจ ตั้งใจไว้ให้มันได้แล้ว ก็เดินหน้าไปเรื่อย ๆ เหนื่อยก็พักอึดี้ม สิ่งเหล่านี้ไม่ต้องไปขออนุมัติใคร คิด แล้วทำได้เลย

บางที การมองคนอื่นทำดี ทำได้สวยก็เป็นการเพิ่มพลังใจได้เช่นกัน อย่างที่เขาบอก ถ้าเราอยู่ในแวดวงของคนคิดบวก ก็จะเพิ่มพูนทวีคุณเป็นเครื่องหมายคุณ ค่อย ๆ เก็บสะสมแต้มคนใจดีไปทีละเม็ด

บางที การเพาะปลูกอะไรด้วยมือเราเอง ถึงต้นมันจะไม่สวยไม่งามถึงกับอวดใครเขาได้ แต่เราอวดตัวเราเองได้นี่นา อยู่กับตัวเองเสียบ้าง จะได้ใครคราญ ว่างก็ถาม “เจ้าเป็นไผ่” ควรถามบ่อย ๆ จะได้รู้จักตัวตนของเรา ตัวตนที่มีพัฒนาการทั้งด้านกายและจิตใจ

บางที การผ่านร้อนผ่านหนาว ก็ทำให้เราคิดอะไรได้ละเอียดขึ้น วยก็มีส่วนเหมือนกันนะเธอ “คิดและทำสมวัย” ประสบการณ์มีมาก ๆ ก็ดี จะได้เอามาใช้ในภายหลัง ได้กว้างขวางและครอบคลุมมากขึ้น

บางที การมองย้อนไปข้างหน้า กับ การมองย้อนไปข้างหลัง มองบน มองล่าง มองซ้าย มองขวา อย่างละเอียด เราจะเห็นร่องรอยที่ผ่านมา เห็นตาหมากรุก ที่จะก้าวเดินต่อไป

บางที ก็มีบ้างเรื่องติด ๆ ขัด ๆ ถ้าเห็นว่าเหลือบ่ากว่าแรง ก็ประเมิน มันคุ้มไหมที่จะเอาหัวโหม่งกำแพงเมืองจีน มันเหมาะไหมที่จะปืนเกลียว ถ้าเหนื่อยนักก็พักบ้าง รถยนต์ยังมี เกียร์ถอย มีแม่แรง มีโซ่ดึง ขึ้นจากหล่ม

บางที แรงบันดาลใจ ก็ไม่ต้องไปหาจากที่ไหนหรอก ดึงออกมาได้จากความรู้สึกนึกคิดของเราในแหละ กายใจเรา คือคลังสมบัติมหาศาล มีหมด มีครบถ้วนทุกมิติ แต่นึกได้ อี้ออก ก็บอกอะไรไปถึงไหนๆ แล้วลองถามตัวเองดูสิ

ทำไมเช้านี้ เราถึงไม่ยืมให้ตัวเอง ก่อนที่จะยืมให้ใคร “อมยิ้ม ดึกว่าอมทุกซ์แน่นอน”

ยืม ง่าย ไม่ต้องหัด ยืมตามเขาไป เดียวก็เก่ง

ยืม พกง่ายไม่เปลืองเนื้อที่

ยิ้ม ไม่มีขอบเขต มากไปเขาเรียกว่า หัวเราะ
ยิ้ม เป็นของปากที่ทรงคุณค่า
ยิ้ม ผ่านตา ถ่ายทอดผ่านเข้าสู่ใจ
ยิ้ม ไม่มีต้นทุน กำไร ล้วน ๆ
ยิ้ม ทุกวันเป็นกำไร วันไหนลืมยิ้ม ขาดทุนกำไร
อ่านแล้วไม่ยิ้ม เป็นอะไรไปละ นาง เอ๊ย !

14. จิตมนุษย์นี้ไซร้ ยากแท้หยั่งถึง

ผมปลูกป่า อยู่กับป่า พุดพรำบ่นเรื่องป่า เพราะไม่มีความรู้ด้านอื่น จึงมีข้อจำกัดจำเขี่ยเรื่องความรู้ แถมรู้แบบงู ๆ ปลา ๆ เสียด้วย ไม่ได้ถึงขนาด รู้จัก รู้จริง รู้แจ้ง เหมือนกับใคร ๆ เขาหรอก ชอบตามต้อยห้อยติดเขาไปเรียนในทุกสถานภาพ ทำตัวเป็นผู้เรียน ซึ่งการเรียนที่ดีควรจะเปิดเผยใช้ไหมละเธอ ผมมีเรื่องอะไรก็บอกใคร ๆ เขาไป ท่านผู้รู้จะได้เคาะกะโหลกได้ตรงจุด

เมื่อเร็ว ๆ นี้ มีท่านที่เคยมาทำงานที่สวนป่าเมื่อ 10 ปีที่แล้ว มาแล้วผมก็พุดแต่เรื่องปลูกป่า เขารู้สึกว่าไม่น่าสนใจ จนแทบจะเดินหนี แต่มาคราวนี้ ผมก็พุดเรื่องป่าไม้อีก เขาสารภาพว่าฟังจะเข้าใจ และรับได้เรื่องป่าไม้ต้นไม้มันมีคุณค่าและความหมายอย่างไร **เมื่อผมทราบปัญหา** การพรำพุดแต่เรื่องป่าไม้ ต่อไปก็จะระมัดระวังมากขึ้น อย่าไปพุดในเรื่องที่เขาไม่อยากฟัง ควรหัดพุดตลกโปกฮา พุดเอามันส์ พุดเพื่อผื่น ให้คนฟังชอบและสบายใจ เอาอย่างนั้นหรือ

เขานี้ อาจารย์เม้ง แห่ง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ประสานมาจะให้ไปเป็นวิทยากรเรื่อง จิตวิญญาณ ฆมนะได้ลอยห่างอีกนิด นั่นแหละ วางมือไปไม่ว่าในเรื่องที่ตัวเองไม่รู้จริง ผมรู้แต่วิญญาณแม่นาคพระโขนง ที่คูหนึ่งสมัยเด็ก เรื่องเชิงวิชาการ บ่มีสักซึ่เล็บ คุณหมอโกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ จะชวนไปคุยกับทีมงาน ดูแล้วคงเสียบบเสียงานเขาเปล่า ๆ จึงขอบายเรื่องนี้ อย่าไปทำงานเขาเสียของเลยนะ

เมื่อเช้า สังเกตเห็นแมลงมูมชนิดหนึ่ง ที่ถักทอสายใยหนาขึ้น เพิ่มขนาดเส้นใยให้แข็งแรงใน 4 มุม ซึ่งเราจะไม่ค่อยเห็นโครงสร้างหรือเทคนิคที่แปลกจากแมงมุมพันธุ์อื่น ช่วงนี้พบช่วยแมงมุมที่วุ้นมากขึ้น ไม่ทราบว่าเป็นเพราะอาหารสมบูรณ์ หรือมีความเหมาะสมอื่นใด

โยแมงมูมช่วยดักยุงและแมลงเล็กๆ หลังจากถักทอซึ่งชายในอากาศแล้ว ก็นอนกระดิกหนวดรอเหยื่อ มีอะไรบินมาชนก็ค่อยออกไปจับกิน เป็นการทำมาหากินที่ดูเหมือนสบาย แต่เราไม่รู้หรอกว่าเบื้องหลังของความสบายนั้นเหนื่อยยากสักเพียงใด กว่าจะถักทอเส้นใยได้ไปซึ่งโยงกลางอากาศ ถักเป็นวงกลมไม่รู้กี่ร้อยรอบ ถักเฉลี่ยงใยยัดให้เข้าเป็นพื้นที่ล่าสังหาร ที่รับประกันความทนทาน ด้านลมและฝนแรง ๆ ได้เส้นใยเล็ก ๆ ที่มองแทบไม่เห็นนี้ช่างน่าอัศจรรย์นัก แมงมูมขยี้มหลังคาที่วอนี้ ถ้าพิจารณาให้ดีจะเห็นว่า

แมงมูมไม่ต้องเข้าโรงเรียน ไม่ต้องเข้าหลักสูตรฝึกอาชีพ ทุกตัวมีความสามารถสร้างฐานะและการงานอาชีพได้ดี แมงมูมเรียนวิชาสร้างงาน จึงไม่ตกงาน ทุกตัวมีความสามารถอย่างพอเพียง

แมงมูมตัวไหน ๆ ก็เห็นอยู่แต่ตัวเดียว แมงมูมมีความรักไหม มีคู่ชีวิตไหม แล้วจะขยายพันธุ์ด้วยวิธีไหน ประเด็นนี้ก็แปลกอยู่ไม่น้อย แมงมูมจึงไม่มีความทุกข์จากความรัก ไม่เคยต้องอกหัก และไม่เป็นการให้กับใคร

แมงมูมมีชีวิตอยู่อย่างสงบ ๆ คล้ายกับการจำศีล ใช้ความนิ่งสงบทุกอย่าง ไม่ต้องเดินทางไปไหน ไม่เสียเงินซื้อรถ ซื้อโทรศัพท์ ซื้อค่าใช้อินเทอร์เน็ต ในชีวิตไม่ต้องซื้ออะไรเลย ทุกสิ่งที่จำเป็นหาเอาได้จากภายในตัวเอง แมงมูมไม่ต้องเขียนแบบ ไม่ต้องมีลังเครื่องมือ ไม่ต้องมีลูกมือ ไม่ ไม่ อะไรทั้งนั้น จบที่ตัวเองทุกอย่าง

แมงมูมไม่สร้างมลภาวะให้โลก อยู่อย่างเจียมเนื้อเจียมตัว ไม่ไปรุกราน ตัดไม้ทำลายธรรมชาติ ไม่ไปออกโฉนดเถื่อน

แมงมูมไม่ใช่พลังงานใด ๆ ไม่ต้องการไฟฟ้า น้ำอุ่น น้ำเย็น ไม่ต้องติดแอร์ ไม่ต้องมีเตาหุงต้ม ไม่ต้องการแสงสี ไม่ต้องการเสียงเพลง ไม่ต้องไปแต่งตัวไปงานสังสรรค์

แมงมูมไม่มีแฟน ไม่ไปเสริมจมูก ไม่ไปผ่าตัดปะผุส่วนใด ๆ ของสังขาร หุ่นมาตรฐาน ไม่กินเหล้าหรือยาบ้า สุขภาวะ สุขภาพจึงลงตัว อย่างสมบูรณ์ แมงมูมไม่ต้องประกันชีวิต ไม่ต้องส่งเงินค่าเบี้ยภัยรายทางใด

แมงมูมสามารถบริหารจัดการชีวิตของตนเองได้อย่างลงตัว มีอิสระที่ความคล่องตัวที่จะทำอะไรด้วยตัวเอง เราจึงเห็นว่า ความรู้ที่พอเพียง พอตัว พอใช้ เป็นอย่างไร จากการดูแมงมูมอย่างหยาบ ๆ นี่เอง

15. ทำนาไม่ได้ ก็ทำอย่างอื่นสิเธอ

มีประเด็นเกี่ยวกับพื้นที่เป็นองค์ประกอบมากมาย เรื่องปลื้กย้อยเหล่านี้สำคัญ เพราะสภาพการเพาะปลูกต่อไปเราทำการในสภาวะที่ผิดปกติ คาดการณ์ไม่ได้เลย ว่าฝนจะมามากมาน้อยอย่างไร ที่พอเขาใจได้คิดว่าจะไม่ร้อนแล้งเท่าที่ผ่านมา มีเพียงฝนทิ้งช่วง หรือตอนฝนมา ก็ไม่ทราบว่าจะมากี่มากน้อย มาแบบที่เคยมาในปีก่อน ๆ หรือเปล่า

ในพื้นที่ เกษตรเขตชลประทาน ที่เคยอาศัยน้ำเขื่อนมาเพาะปลูก เช่นที่ลุ่ม
ภาคกลางตอนบนและตอนล่าง ถ้าขยันไม่ทิ้งรอดูเพาะปลูกใหม่จะทำอะไรดี ต่อไปนี้เป็น
ความเห็นส่วนตัวของคนที่อยู่นอกเขตชลประทาน ทำการเพาะปลูกอาศัยน้ำฝน ฝนไม่มา
ก็หน้าแห้งนาแล้ง แต่กระแง โอกาสที่จะเกิดนาล่มอย่างภาคกลางมีน้อย เอาอย่างนี้ไหม
คนที่มีนาตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไป ปรับที่นามาเป็นที่สวนกึ่งหนึ่ง อาจจะเลือกที่ดิน ปรับแต่ง
คันค ขุดร่องสวนขึ้นมา แล้วปลูกพืชผักบนคันนั้น เพื่อลดความเสี่ยง

- รอบนอกขอบแดน ปลูกไม้ยืนต้น ไม้ตะเคียนทอง ประดู่ ยางนา อากาศเขียว ชี้เหล็ก ไม้ ฯลฯ
- รอบถัดมาปลูกไม้ผลยืนต้น มะพร้าว มะม่วง มะขาม ขนุน มะปราง สละ มะตูม มะกอก มะดัน มะกรูด น้อยหน่า ฯลฯ
- รอบในถัดมาอีก ปลูกผักยืนต้น มะรุม สะเดา เพาะ ผักตั่ว ผักเม็ก ผักหวาน ยอด พริกไทย
- รอบในสุดบริเวณที่ตั้งกระต๊อบ ปลูกกล้วย มะละกอ ข่า ตะไคร้ มะนาว พริก มะเขือ มะเขือพวง มะเขือยาว มะระ กวางตุ้ง คะน้า กะหล่ำ ขมิ้น ยี่ห่วย สะระแหน่ มะเขือพวง ถั่วฝักยาว ถั่วพู หอม ตำลึง ชะอม น้ำเต้า วุ้นและสมุนไพรไล่สัตว์ ยานาง รางจืด เตยหอม กะเพรา โหระพา ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้หอม ฯลฯ
- คนที่มีที่ไร่ที่นาประมาณ 5 ไร่ ก็ขุดคันคูโดยรอบ ใช้ดินที่ขุดมาทำรูปถนน เข้า-ออก กว้าง 6 เมตร แล้วปลูกต้นไม้ และพืชผักบนคันนั้น ส่วนพื้นที่ๆ เคยปักดำ ปืนี้ก็อาจจะปลูกพืชระยะสั้น แตงโม พัก แพง พักทอง งาดำ ข้าวฟ่าง ถั่วเขียว ผักต่างๆ ทำตามขยั้น

ปลูกกระต๊อบแบบเจ้าเงาะ/รงนา ชวนกันไปอยู่ไปทำไปสุดโอโซนในท้องนาติดไฟโซลาร์ในไร่นา สูบน้ำ ใช้แสงสว่าง ดูทีวี ชาร์ตแบตเตอรี่ เลี้ยงไก่ เปิดไฟล่อแมลงให้กิน ควรล้อมตาข่าย 1 งาน แล้วปล่อยไก่เลี้ยงแบบบุฟเฟต์ ถ้ามีน้ำก็ปล่อยปลา ปล่อยหอยขม ปล่อยกุ้งฝอย ปลูกพืชน้ำ ถ้าเลือกทำตั่งว่านี้ หน้าที่าและกิจกรรมในไร่นาก็จะเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น แทนที่จะใช้ที่ดินปีละ 3 - 4 เดือนทำนา แล้วก็ปล่อยให้ดินทิ้งว่าง 6 - 7 เดือน การทำไร่นาป่าผสมคือทางเลือกในการที่จะปรับปรุงที่นา ให้มีกิจกรรมทำได้ตลอดปี ไม่ว่าจะร้อนแล้งฝนน้อยฝนมาก ก็ยังพอมีทางเลือกทางตลอด เหลืออยู่บ้างลดพื้นที่ทำนามาทำอย่างอื่น ทำนาแบบประณีตในพื้นที่เล็ก ๆ ก็พอแล้ว จะได้เอาพื้นที่ไปทำอย่างอื่น ทำนาอย่างเดียวได้ ข้าว ฟาง หนี้ ทำแบบไร่นาป่าผสม ได้ต้นไม้ ผลไม้ พืชยาและอาหาร

นี่ยังไงละ.. การทำนาทำสวนทำไร่ไปด้วยกัน

นี่ยังไงละ ..เกษตรแผนเก่าเอามาปัดฝุ่นใหม่

นี่ยังไงละ..การทำกรอยู่แบบพอเพียง

นี่ยังไงละ ..จุดเริ่มของเกษตรกรพันธุ์ใหม่

อย่าเอาไปทำตามทั้งดุ้นให้ศึกษาพิจารณาที่ดินของตนเองให้อ່องแท้ว่ามีจุดพิเศษจุดเหมาะสมที่จะทำอะไรได้บ้างลดพื้นที่นาแล้วมีผัก ผลไม้ อาหาร ของตนเองอย่าไปทำนาเป็นบ้าเป็นหลัง กินข้าว ไม่กินกับ อย่างนั้นรึทำไม ไม่ทำให้มันครบถ้วน กระบวนการพึ่งตนเองละ ถ้าทำเศรษฐกิจพอเพียงเชิงประจักษ์ ที่รักจะสบาย ถ้าทำเศรษฐกิจพอเพียงแต่ปาก จะเหม็นบูด เหมือนที่คนไทยกำลังเหม็นขี้พันทักโฆษณาชวนฝันทางการเมือง

“ถึงฝันดีอย่าดีเป็นเลขห่วยเร่งปลูกกล้วยปลูกปาล์อย่างสงสัยชวนคนสวยคนงามตามกันไปพาหวานใจทำกินทั่วถิ่นเอ๋ย”

16. วิจัย & วิจัย

เข้านี้ ตื่นมารีบลงมือทำการวิจัยทันที ขั้นตอนการคิดใคร่ครวญแบบแผนหรือแนวทางการวิจัย คิดตั้งแต่อยู่บนเตียง แล้วละเธอ..ไม่ได้ยุ่งยากซับซ้อนต้องมาดูระเบียบวิธีวิจัย/การวิจัย หรือกรอบการวิจัย หรือแยกแยะว่าจะวิจัยประเภทไหน ..ตอบให้ก็ได้ว่า วิจัยแบบชิมได้และอร่อยด้วย แปลก ดูดี ประยัด เปิดโลกทัศน์ด้านการใช้พลังงานธรรมชาติ ต้นทุน/องค์ประกอบหาเอาสิ่งที่มีอยู่แล้วรอบตัว ไก่เลี้ยงเอง ออกใช้วันละสิบ

กว่าฟอง เครื่องมือการวิจัยก็ใช้ งานซ้อนถาดและตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์ที่มีอยู่แล้ว กระดาษฟอยล์ต่าง ๆ ก็ค้นเอาจากกันครัว

ทำไม่ต้องตั้งต้นที่กรอบและวิธีวิจัย เรื่องพวกนั้นนักวิจัยต้องผ่านหูผ่านตามาก่อนแล้ว ควรอ่านเอาเรื่อง อ่านทำความเข้าใจก็น่าจะพอ ไม่ใช่จับมาเป็นตัวจริงให้คอยหวาดหวั่น เกรงไปหมดกลัวว่ามันจะไม่ถูกต้องตามที่เขากำหนด จนไม่กล้าขยับอะไร ทำไปน้ำตาหล่น แหมะ ๆ เช็ดหัวเข้าไป..

ยังไม่ลงมือทำก็ระแวงระวังจนทำอะไรไม่ถูก ประเทศนี้สอนการวิจัยแบบมัดตราสัง โดยเฉพาะอาจารย์ที่บารະเบียบ ทำให้ผู้วิจัยขาดอิสระทางความคิด **มือใหม่หัดวิจัยจึงเป็นทุกข์แทบลงแดง** ขอบอภัยการทำให้ผู้วิจัยให้ดูระทึกตั้งแต่แรก เข้าทำนองเขียน “เสือให้วักแล้ว” ถ้าทำกันตามทฤษฎีที่อ้างชี้แนะของคนอื่น **ไหนเลยจะสร้างทิศทางการวิจัย** ของตนเองได้

งานวิจัยในไทยส่วนใหญ่จึงเป็นแบบมือสมัครเล่นเสียมากกว่า ก็ไม่ใช่ไม่มีดีนะ แต่ควรจะให้มันสนุกและอร่อยวิจัยแล้วทุกข์แล้วเครียด ! จะบ้าทำวิจัยไปทำไมละ เรื่องงานวิจัยควรกระตุ้นให้เราเกิดการกระหายใคร่รู้อย่างแรงกล้า อยากค้นหาคำตอบใหม่ ๆ ทำได้ยังไง ได้อย่างนี้ ๆ ..แล้วยังไงต่อ..ที่สำคัญโจทย์ควรจะเกิดจากความอยากรทดลองอยากค้นคว้าจากภายในใจในตัวของเราเอง ถ้าไม่เกิดตรงนี้ ก็ยากที่จะเกาะขบวนกรวิจัยไปสู่ระบบการวิจัยได้ คงทำได้แต่เรื่องพื้น ๆ เรื่องที่คนอื่นเขาทำมาแล้ว ไปหยิบผลงานของใครไม่รู้มาแปะ บางคนถึงกับลอกมาทั้งดุ้น เรื่องที่ตัวค้นพบเอง อยู่ตรงไหนก็ไม่รู้ ทำแล้วไม่เกิดประสิทธิภาพ มันจึงไม่มีคุณภาพ **ไม่มีแรงป็นลงจากหิ้งได้**

พอมาสอนงานวิจัย ก็สอนตามที่ท่องมาแบบนกแก้วนกขุนทองลูกศิษย์จะชอกแซกไปบ้างก็จะตายเองงานวิทยานิพนธ์มันจึงแข็ง ๆ ทื่อ ๆ ถ้าทำจริง นักวิจัยควรมีอิสระกล้าลองผิดลองถูก อย่าเพิ่งไปขู่ ปลอบให้คิด ให้สังเกต ให้เอกซเรย์ ใครควรเบี่ยงหน้า เบี่ยงหลัง อุดช่องโหว่ ปรับแก้ แล้วลองใหม่ หา路子ทางใหม่ ๆ เก็บข้อมูลเก่ามากรองหาจุดที่จะเอาไปไต่ระดับ พุดไปก็ชวนหมั่นไส้คนเขียนเปล่า เอาเรื่องจริงผ่านจอตึกว่า

เข้านี้ทดลองเรื่องไข่อบแดดต่อ ..ทำ 3 รูปแบบด้วยกัน

แบบที่ 1 เอาไข่ไก่แฉมาห่อด้วยฟอยล์ แต่คราวนี้เหาะน้ำใส่ข้างในด้วย ภาะว่าจะอบไว้ 2 วัน แล้วค่อยแกะมาดู

แบบที่ 2 ตองไข่ไก่ใส่ถาด แล้วเอาพลาสติกที่เขาใช้คลุมอาหาร (บ้านนอกเรียกปู่ก่เตื่อ) คลุมไปบนถาดให้มิดชิด

แบบที่ 3 ตอกไขใส่กระทะมีฝาครอบ ตีไข่คน ๆ ใส่กะทิขาวเกาะนมถั่วเหลือง น้ำ และเกลือเล็กน้อย เอาเข้าตู้อบแสงอาทิตย์

เวลา 8.00 น. เทอร์โมมิเตอร์ 34 CC. สังเกตเห็นมีรูระบายที่ด้านข้างตู้อบ จึงเอาเทปปิดซะ มีปัญหา ตรงเทอร์โมมิเตอร์ อ่านค่าได้แค่ 50 CC. จึงฝากคุณชายให้ลองหามิเตอร์ที่อ่านค่าได้ 100 CC. ขึ้นไป วันนี้ เตรียมแผนงาโบลล่าไม่ทันจึงทดลองแบบนี้ไปก่อน ไม่มีอะไรหุ่อก วัยรุ่นใจร้อนนะเธอ ..

งานวิจัยมันไม่มีวันจบคอกนางเอี่ยมมนุษย์คิดค้นตลอดเวลา มันจึงเกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ยิ่งงละ ประเทศจีน ยังมีคนคิดทำบ้า ๆ ทำ ไข่ ปลอม! ข้าวปลอม เนื้อปลอม แม้แต่ซาลาเปาก็ทำไส้ปลอม รูปร่างเหมือนของจริงจนมองไม่ออก แบบนี้มันก็เกินไปแทนที่จะทำงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ ก็มาทำงานวิจัยแบบน่าเชกกะบาล

17. ภาควิชากระจองอแงศาสตร์

หลังจากถูกหลานและอาจารย์ชาวโอแคร์ที่น่ารัก เคลื่อนย้ายไปยังสถานี่เรียนรู้ที่สกลนคร ทราบว่าไปถึงโดยสวัสดิภาพและสวัสดิเพียบ การเรียนที่ถูกต้องก็ต้องสมบุกสมบันแบบนี้แหละบัณฑิตเอ๋ย เราต้องเข้าไปหาตัวความรู้ หนักเอาเบาสู้นั่นดีแล้ว

อย่าเรียนแบบสบาย ๆ เหมือนบางแห่ง ยกตั้บแบ่งมาแต่งหน้าสลั้บั้งอาจารย์พูด มันไม่เจริญหุ่อก พ่อแม่ให้มาเรียนไม่ให้มาทำสวย ..เงินทองหายากนะ เรื่องหาแพนเรื่องเล็ก เรื่องหาความรู้เป็นเรื่องใหญ่และสมเหตุสมผล คนยุคนี๊ **เขาวัดกันที่ความรู้ไม่วัดกันที่แต่งหน้า** เหมือนแป๊ะยิ้มทั้งวัน การพอกหน้าก็เหมือนการใส่หน้ากากหลอกตัวเอง ทั้ง ๆ ที่ก็รู้ ๆ อยู่แก้ใจว่าเราสวยก็เปอร์เซ็นต์

ถ้าจะสวยให้เร็ด และสวยได้อีก ควรสวยที่ความรู้ สวยความรู้ มันคง คงทนถาวร ไม่เหี่ยว ไม่หุด ไม่อะไรทั้งนั้น .. มีวิชาเหมือนมีทรัพย์อยู่นับล้าน ล้าน

เห็นวิธีเรียนและการเรียนของนิสิตโอแคร์แล้วชื่นใจ..หนักอกหนักใจก็แต่ระบบการศึกษาไทย ทำยังงถึงจะร้อนนโยบายการศึกษาทิ้งไปสัก 59 ใน 100 ส่วน หันมาเรียนมาสอนแบบโอแคร์บ้าง ส่วนใหญ่หรือแทบทั้งหมด เป็นนโยบายตอนเปิดไล่ทุ้งไล่ไปทิศทางเดียวกัน ไล่ไปเข้าโรงเชือด พิจารณาถูเออะ นโยบาย นโยบาย เขาสอนกันอย่างไร

สอนวิชาทั้งถึ้น คุณมองเห็นชนบทไทยเป็นอะไรไปรี คุณทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กเข้าใจว่า ถ้ามีลูกแล้วต้องส่งเสียไปเรียน ไปอยู่ ไปทำงานที่ในเมืองเท่านั้นรีไปรับใช้คนอื่น ไปเป็นข้าคนอื่นแล้วภาคภูมิใจ อย่างนั้นหรือ

สอนวิชาให้ดูถูกดูแคลนถิ่นฐานบ้านเกิดตนเอง ไม่ต้องรับผิดชอบใด ๆ ไม่ต้องกลับมา **มันอายเค้า !** มันเกิดกระแสห่วย ๆ อย่างนี้ได้ยังไง ไหนว่าการศึกษาสอนให้คนตระหนักรู้ สอนให้คนเป็นคน ทำให้สอนให้คนเนรคุณคน รังเกียจแม้แต่กำพิตตนเอง สอนให้ไปจงรักภักดีนายจ้างยิ่งกว่าพ่อแม่ตัวเอง !

สอนวิชาไม่ดูตาม้าตาเรือ ..ชนบทมันเสียหายตรงไหน เสื่อมโทรมจนมันไม่สามารถอยู่อย่างมีอนาคต มีความสงบสุขจริงหรือ มันย่ำแย่จนต้องปิดกั้นหนทางชีวิตอย่างนั้นหรือ สายตานักพัฒนาและนักการศึกษาถ้าผลิตบัณฑิตในลู่เดียว การพัฒนาชนบทเล่าในเมื่อลูกหลานของชนบท รวมทั้งผู้คนที่อยู่ชนบท ถูกล้างสมองว่า อยู่ชนบทไม่มีงาน/ไม่มีเงิน ถ้าอยากร่ำรวยต้องเข้ากรุงเทพฯ เดียว ใครกลับมาช่วยพ่อแม่ทำงาน จะถูกมองเป็นตัวประหลาด ทำให้การศึกษาไทยถึงทำลายความเป็นมนุษย์ได้ถึงเพียงนี้

สอนวิชาปิ่นเกลียว สอนให้อ่อนแอ เหลาะแหละ และต่อแหล่ ชอบอยู่ในโลกสวย ผันไปวัน ๆ เท้าไม่ติดดิน หายู่หากินเหมือนปลวก แทะสิ่งของรอบ ๆ ตัวไปเรื่อย ๆ

ถ้าผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเยี่ยงนี้ ทำได้เพียงแค่นี้ ปริญญาจะมีศักดิ์และสิทธิ์ตรงไหน? บัณฑิตที่จบไป เคยยอมรับไหมว่ามีคุณภาพของดีของแท้ก็เปอร์เซ็นต์มีของคุณภาพไม่ถึงแม้กระทั่งเปอร์เซ็นต์ แหม พวกตัวดีวิ่งไปเปิดหลักสูตรบ้า ๆ บอ ๆ กันเปรอะ มีสาขาห้องแถวไปทั่ว ทั้ง ๆ ที่สอนระดับปริญญาตรีก็ยังไม่ได้คุณภาพเท่าที่ควร พวกรับจ้างสอนนั่นแหละตัวดี คณบดี และคณาจารย์ที่จิตใจบกพร่อง มือไม่ถึงถอยเถอะ อย่าดันทุรังชูตรีตพวกบ้าปริญญานักเลย

บางแห่งถึงกับฟ้องร้องกัน อธิการบดีทำเป็นอีแอบตื้อตาใสเปิดสอนปริญญาโท ปริญญาเอก เอาเงินเข้ากระเป๋าไม่ผ่านระบบของมหาวิทยาลัย ทำลายขายชี้นำของมหาวิทยาลัยที่เขาทำดี อธิการ คณบดี แกะตำมีแฝงเร้นอยู่ทั่วไปร้อยโครงสร้างการผลิตบัณฑิตใหม่ดีใหม่

ผลิตบัณฑิตคืนถิ่นก็เปอร์เซ็นต์

ผลิตบัณฑิตนอกถิ่นก็เปอร์เซ็นต์

ผลิตอาชีพชีวะคืนถิ่นด้วยดีใหม่

ควรกลับไปพิจารณาป้ายของตัวเองด้วย “คลังสมองของท้องถิ่น” “รับใช้และสนองท้องถิ่น” ผลิตบัณฑิตไปตกงานผลิตบัณฑิตที่มีรายได้ไม่พอใช้จ่ายควรปรับการสอนให้มีทักษะผ่านการฝึกงานมาก ๆ ให้ลูกศิษย์อยู่บ้านนอกก็ได้ อยู่ในเมืองก็ดีเดินสาย

กลางไม่สุดโต่งไม่ท่วมเทผลิตไปเพื่อสนองตลาดแรงงานอย่างเดียวและเลิกเสียที ผลิตบัณฑิตพอจะเทิน ! คณะที่เปิดสอนแล้วเด็กตกงานมาก ๆ ปิด ปิด ไล่ปิด แล้วไปเปิดหลักสูตรอาชีวะคืนถิ่น ดีไหม? รัฐบาล และสถาบันต่าง ๆ ควรหันมายกเครื่องเรื่องของคนบท เลิกเอาชาวบ้านเป็นหนูหลงยา สนับสนุนทุกด้าน ให้ชนบทเดินไปในทิศทางที่ถูกต้อง เร่งการกระจายอำนาจให้เขาเลือกผู้ว่า เลือกนายอำเภอ แล้วยุบ อบจ. อบต. ให้เหลือส่วนราชการท้องถิ่นแห่งเดียว ดีกว่ามาทำทับซ้อนกันอยู่อย่างนี้ ที่ผ่านมานักการเมืองเอาข้าราชการไปรับใช้พรรคการเมือง ให้สนองเรื่องโง่ ๆ เช่น เรื่องข้าวเกวียนละ 15,000 เรื่องปลูกยางพาราทั่วราชอาณาจักร มีแต่ควายเท่านั้นที่กล้าคิดกล้าทำ ถ้าลูกหลานเขาเป็นบัณฑิตคืนถิ่น ก็จะเป็นมันสมองของครอบครัว ช่วยกันปรับปรุงอาชีพเกษตรกรรมให้มันยืน ปลูกอยู่ปลูกกิน แล้วพัฒนาวิชาชีพ

เอาวิชา+อาชีพ = วิชาชีพ = มืออาชีพ มีเขื่อนั้นเกษตรกรก็เลี้ยงตลอดลูกหลานของเขาก็ถึงทางตัน ชาวบ้านยากจนเพราะส่งลูกเรียนหมดไร่หมดนาแล้วได้เยาวชนปัญญาอ่อนสันหลังยาวออกมาแบมือขอเงินเที่ยวเตร่ทำอะไรไม่เป็นแถมมันยังเอาลูกมาให้เลี้ยงอีก มหาวิทยาลัยไหนจะเปิดภาควิชา ผลิตประชากรศาสตร์จนกระจงอแงทั้งแผ่นดิน มันน่าจะมียุทธศาสตร์สอนเรื่องถูกมีชัยไว้ด้วยเรื่องนี้ก็น่าคิดนะ ลุงตู่จะแข่งกับประเทศอื่นเขา ต้องมาจัดการเรื่องคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์มิใช่!

18. บทบาทและบทเรียน

เมื่อวานนี้ตะลุยเรียนอย่างหนัก โจทย์ในพื้นที่ล้วนมีความสำคัญ ต่อการแกะรอยความคิดความรู้ของผู้ที่เป็นต้นแบบ เมื่อคืนมองดูตาแล้วต่างระหอยกับการเรียนแบบถึงพริกถึงขิง ไหนจะต้องมาทำอาหารอีก และก็ทำได้ดี จนกินเส้นอ้อยไปไกลโซ เลยละเวนไว้เมื่อคืน ไม่ต้องเสวนาอะไรกัน และขอยกยอดมาเข้านี้ เป็นเช้าที่อากาศเป็นใจสบาย ๆ นุดให้ตื่นมาอาบน้ำแต่งตัวเก็บกระเป๋า แล้วมอล้อมวงแชร์เรื่องราวว่าใครเก็บตกอะไรได้บ้าง **มันดีตรงที่ได้ร่วมกันมองร่วมกันพิจารณา**..ในสถานที่และเรื่องเดียวกัน การเก็บประเด็นสำคัญ ๆ ต้องช่วยกันเก็บ แล้วเอามาเทลงกลางวงไล่แหล่ เกลี่ยดูประเด็นและจุดพิเศษ **ประทับใจตรงไหนอะไรบ้าง** ทำให้เกิดจุดที่เรียกว่า “ร่วมกันเรียนรู้” แต่ละกลุ่มได้ลงชั้นความคิด แล้วตัวแทนกลุ่มลุกขึ้นมาอธิบาย เพื่อน ๆ ลูกกลุ่มลูกตามมาเสริมให้สมบูรณ์ หลังจากทุกกลุ่มนำเสนอไปแล้วอาจารย์ดี๊ ทำดีมากบอกให้มีการเสนอประเด็นข้ามกลุ่ม และเสนอเป็นประเด็นส่วนตัวได้อย่างน่าฟังหลายคนยกมือขอร่วมแลกเปลี่ยนการ

นั่งล้อมวง ใครพูดทุกคนเห็นและได้ฟัง!หลังจากนั้นอาจารย์แต่ละท่านรวมทั้งท่าน
คณบดี ได้ร่วมตะล่อมประเด็นให้คมชัดยิ่ง

ผมคนประสานงานประสานใจวิทยากรภาคสนาม ย่อมรู้สึกตื่นหนาบาง
เบื่องหน้าเบื่องหลังพื้นที่และตัวบุคคล จึงเอน้ำจิ้มลงไป ให้รสชาติความรู้ร่อยยิ่งขึ้น ..ใน
ด้านของการชี้ชวนให้คำนึงถึงจิตวิญญาณการเกษตร การที่จะพูดตรง ๆ ก็คงจะไม่เข้าท่า จึง
เชิญตัวแทนฝ่ายหญิง ฝ่ายชายมาคุยกัน ดูลายมือลายแทงเส้นกร้าฟชีวิต ผวนกบกับจาก
สังเกตเห็นแววผู้เรียนในตัวของเขา จึงยกมาประกอบเพื่อกระตุ้นในตั้งอกตั้งใจทำหน้าที่
ผู้เรียนและดูแลสังคม เรื่องนี้มันยาว ขอละไว้ก่อน

หลังการกินข้าวเช้าแล้ว คณะโอแคร์ได้ไปลาคุณชายถ่ายรูปหมู่ และกลุ่ม
ย่อย ตามอรัยาศัยไปลาโฉมยง ไปลาเจ้าวุ่นน้อย แล้วตั้งชื่อ “คูซ่า” ผมได้รับของที่ระลึก
เป็นกระดิกขงาเก็บอุณภูมิที่เก๋มากเพราะกระบอกด้านนอกทำด้วยไม้ไผ่มีตราจุฬาฯ
เด่นไสว ..ถูกใจจริง ๆ ขอขอบคุณ และ ขอขอบคุณ เมื่อทุกอย่างพร้อม ล้อก็เคลื่อนพบกันใหม่
สะวิ่ววิ๊ ที่นั่นในปีหน้า

19. เมื่อเขาเป็นอุปกรณ์การเรียน

เป็นรายการขอมา เด็ก ๆ อยากจะฝึกทำบ้านดิน ได้เลย จัดการตะแลบแก๊ป
ถึงจอมยุทธบ้านดิน นัดหมายไว้เป็นที่เรียบร้อย บ่าย 2 ล้อมหมุนถึง “คัมภีร์ ฟาร์มบ้าน
ดิน” ของหนุ่มสาวคู่หนึ่งที่น่ารักมาก ๆ เขาตัดสินใจออกจากห้องแอร์เมืองมาอาศัยอยู่กับ
พ่อแม่ในสวนยางพาราเล็ก ๆ ที่ไม่มีปัจจัยอะไรอำนวยความสะดวกแม้แต่ถ้วยน้ำ ภาชนะ
เรียกว่า แปนเอ็ดเดิด ไฟขาดแคน ถึงมีแฟนก็ไม่ต้องดับไฟ เพราะไฟไม่มีให้ดับ ต้องคอย ๆ
เสาะหาแผงพลังงานแสงอาทิตย์เล็ก ๆ มาติดตั้งพอได้มองเห็นตะคุ่ม ๆ และสูบน้ำตอน
กลางวัน

คัมภีร์ และน้องอร เป็นคู่ชีวิตหัวใจเสริมใยเหล็ก ที่อยากให้นิสิตจุฬาได้มา
เห็นว่าคนสู้ชีวิต ตกผลึกในความคิด เอากำปั้นทุบดินก่อร่างสร้างอนาคตกันอย่างไร ช่วง
เวลา 2 ปี ที่หนุ่มสาวคู่นี้เริ่มก่อสร้างบ้านดินหลังเล็ก ๆ เก๋ ๆ อย่างอุตสาหกรรม ช่วยกันย่ำดิน
ย่ำโคลนก่อบ้านดินขึ้นมา ขณะเดียวกันก็เขียนเรื่องราวโพสต์ให้คนภายนอกได้รับรู้ด้วย
หลังจากนั้นก็มักกลุ่มผู้สนใจลงทะเบียนมาเรียนด้วย มีกลุ่มจิตอาสา นักศิลปะ มาร่วมด้วย
ช่วยกัน ก่อเกิดงานผลเล็ก ๆ จนน่าอยู่น่าชม

ผมอาศัยคัมภีร์ฟาร์ม เป็นที่ศึกษาดูงานของคนหลายกลุ่มถ้ากลุ่มไหนเข้าค่ายควรที่จะเรียนบริบทของชีวิตก็จะรบกวนหนุ่มสาวคู่นี้เสมอมาวันนี้พาเด็ก ๆ จุฬาฯ ไปลุย ไปถึงเปลี่ยนทางเกวียนขึ้นฟังการบรรยายสนุก ๆ เป็นขั้นเป็นตอนแล้วไปช่วยกันหมักดิน ระหว่างรอก็มาคุยกันต่อ 30 นาทีดินหมักได้ที่ก็พากันลงยำ ย่ำดินให้เป็นโคลนแล้วก็เอาดินลงแม่พิมพ์แบบทำก้อนอิฐแล้วก็มาฟังการต่อเติมขั้นตอน ต่อไป ก่อถัง ตั้งโครงยังไ้ เเจาะประตูหน้าต่างยังไ้อุปสรรคและปัญหาอยู่ตรงไหน แก๊วยังไ้ทำแบบไหนถึงจะไ้บ้านสวย ๆ น่ารักน่าอยู่ ห้องน้ำ ห้องนอน เป็นยังไ้ไปดูได้บริเวณรอบบ้านจัดการยังไ้พืชผักสวนครัวปลูกยังไ้ เปิด ไล่ ทาน เลี้ยงแบบไหน สารพัดกิจกรรมบ้านเร่ร่อนสวนอยู่ที่นี้ ชาวจุฬาฯ สนุกได้อีกเรียนกันอย่างมีชีวิตชีวาสงสัยบันทึก สอบถามถ่ายรูปหมู่ แล้วอำลาเจ้าบ้านผู้อารี

ความรู้ในตัวคน

ความรู้ในธรรมชาติ

ความรู้ในตำรา

ความรู้ในอินเทอร์เน็ต

ถูกจัดมาใช้เป็นเครื่องมือการเรียนเชิงประจักษ์อย่างครบครันเรียนแล้วมันส์มันต้องอย่างนี้ใช่มั้ย ใ้โหมละเธอรักบ้านดินแล้วยังริ้วรักคนรายงาน อี อี

20. เรียนแบบแอ็คชั่น

มาสวนป่า จะมานั่งเรียนเฉย ๆ ไม่ได้หรอก เสียชื่อเสียง การปรับผังกิจกรรมทุกรายการพร้อมที่จะตั้งคำถามกลับ 360 องศา พอนี้ทำอะไรได้ คำนวนความเป็นไปได้ ประสานงานได้ ผมกดปุ่มทันที ถ้าเห็นว่าการกิจกรรมนั้น ๆ เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก คนที่อยู่ในระบบซื้อคตาค้างเสมอ ๆ นี่แหละสไตส์สวนป่าเขาละ

เด็ก ๆ เดินทอดน่องชมนกชมไม้ เดินออกกำลังกาย อบแดดยามเช้ารู้ระหว่างรอรับประทานอาหาร ก็ได้รับคำสั่งให้รับอาบน้ำ แต่งตัว กินข้าว เปลี่ยนทางเกวียนที่จะไปฝึกทำบ้านดิน ต้องกลับมาเปลี่ยนเป็นทางเกวียนยาวไปบุกป่าฝ่าเถา ลำปลายมาศ ไปดู ไปฟัง ไปศึกษา คนที่มาอยู่ในป่าแบบละเมียดละไมเป็นยังไ้กัน

ไปถึงตามกำหนดเวลา รถบัสเข้าไ้ไม่ได้ บ่มีปัญหา..มีขามาทุกคนนี้ อ้าวลงเดิน เดิน 500 เมตร 1,500 ก้าว เขาไปนั่งเฝ้าเพิ่ม ฟังคนที่มาอาศัยป่าอยู่อย่างอ่อนน้อม ถ่อมตน เป็นการมาเรียนรู้วิชาอยู่ในป่าที่ถูกต้องธรรมนองคลองธรรม

มันเป็นเรื่องของคนวาสนาดีไม่อย่างนั้นไม่ได้มาเจอมาฟังมารู้จักคนดีอย่างนี้หรอกหลังจากนั้นก็เอาไปปล่อยที่ตลาดรถไฟให้กระจายกันเข้าร้านอาหารแล้วบึ่งเข้าไปศึกษาบ้านดินทุกอย่างลงตัวสมกับเจตนาธรรมณ์ของการเรียนแบบแอ็คชั่น

ทั้งวันอยู่กับบริบทของ **สุ จิ ปุ ลิ** ครบเครื่องเรื่องการเรียนและวิธีเรียนเหนื่อยแต่สนุกแข่งขาได้เดินตาได้มองปากได้ถามมือได้จดใจเอาไว้บันทึกความทรงจำดีกว่าเรียนในห้องแคบ ๆ เรียนกับครูใจแคบการศึกษาเพื่อชีวิต และสังคมจึงเกิดได้ยาก

ปฏิรูปกันอยู่นั้นแหละ นั่นแหละ นั่นไง สอนได้นำเบ๊แถมครูยังทั้งเด็ก..เด็กก็ทั้งครูนะสิผู้บริหารและครูทั้งโรงเรียน ..เด็กก็ทั้งโรงเรียนนะสิมาตรฐานของจุฬาฯ ไม่มีหรอกเรื่องอย่างนั้น ท่านคณบดีและคณาจารย์มายกชุดนิสิต อบอุ่นใจ ตั้งใจ อิมเอมใจกับการเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาจะไปไหนเสีย เด็กไทย ครูไทย ไม่ธรรมดาและไม่แพ้ใครในโลกหรอกนะเธอ ถ้าระบบการศึกษาไทยไม่โดนล้วงลูกจากนักการเมืองเฮงชวย !

21. สวัสดิ์ประเทศไทย

เมื่อวานนี้ รายการสวนป่าจัดให้ **ในด้านการจัดการความรู้** ในเวลาสั้น ๆ และอากาศร้อนน้อง ๆ ประเทศอินเดียจะทำยังไงศิลปะเธอจะมานั่งฟังตาแกไม้สะบัดก็ใช้ที่จิ้งจัดให้ ฟัง ดู เดิน ถาม สลับกันไป ประเด็นหนึ่งที่จัดให้ คือการเชิญ “เก่ง” ศึกษา ปวส. จากวิทยาลัยเกษตรกรรมบุรีรัมย์ ให้มาเล่าสู่เพื่อน ๆ ฟัง ว่าคนที่สนใจตั้งใจเรียนทางด้านเกษตรกรรมนั้นต้องฝ่าขวากหนามอะไรบ้าง เนื่องจากเก่งตั้งใจเรียน เป็นเด็กเรียน จึงจบจากโรงเรียนมัธยมสติกด้วยเกรด 3 กว่า ๆ ครูบาอาจารย์ถาม เธอจะไปเรียนต่ออะไร เก่งตอบว่าจะสอบเข้าวิทยาลัยเกษตร ครูอ้าปากหวอ เธอจะบ้าเธอ น่าจะไปสอบเข้าแพทย์เข้าวิศวะ หรือคณะอื่น ๆ ที่มีให้เลือกดี ๆ กว่าวิทยาลัยเกษตรมากมาย

เพื่อน ๆ ก็แปลกใจ คนที่เรียนดี ๆ ของรุ่น ทำไมมันเลือกเรียนเกษตร ไม่เข้าใจ ทำมันจะบ้าจะเพี้ยนไปเสียแล้ว ใครจะว่าอย่างไรเก่งได้แต่กดดัน คิดในใจจะเรียนให้มันดู เก่งเอาตัวเองเป็นตัวตั้ง เขาถามใจตัวเอง มันใจในตัวเอง รู้ว่าตัวเองชอบและต้องการอะไร เก่งเล่าว่า ..ตอนเด็ก ๆ เก่งตามยายมาเที่ยวที่สวนป่าบ่อย ๆ สังเกตเห็นต้นไม้ ป่าไม้ วัช พะ โกง อยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน พื้นที่สีเขียว มองไปไหนก็สบายตา แตกต่างจากพื้นที่บริเวณใกล้เคียงกัน หรือบริเวณหมู่บ้าน ที่เป็นไร่อ้อย ไร่มันสำปะหลัง หรือทุ่งนา ไม่มีสิ่งที่เจริญหูเจริญตาใด ๆ เลย โผล่ขึ้นมาเลย

ความประทับใจสมัยเด็ก นำไปสู่ความตั้งใจเมื่อโตขึ้น ข้าจะเป็นเกษตรกรให้ได้เก่ง คงเป็นเด็กเรียนดีหนึ่งเดียวทั้งจังหวัดบุรีรัมย์กระมัง ที่สมัครใจเดินหน้าเข้า

วิทยาลัยเกษตรท่ามกลางเสียงไม่เห็นด้วยอิงอล ระหว่างเรียน เก่งใส่ใจเรียนอย่างเต็มที่ อาสาอาจารย์ทำงานทุกอย่าง จนมีความเชี่ยวชาญระดับมืออาชีพ วันหยุดเก่งเที่ยวตระเวนไปตามบ้านเพื่อน ไปดูแลการเลี้ยงวัวควาย หมู เป็ดไก่ ของชาวบ้าน สัตว์ป่วย เก่งช่วยอย่างสุดฝีมือ แนะนำการเลี้ยงดู แกะไข ถ่ายพยาธิ ฉีดยารักษาอาการ กรณีไหนไม่เหลือบ่ากว่าแรงบริการฟรี ขอข้าวกินกับรอยยิ้มก็พอแล้ว ถ้ากรณีไหนต้องซื้อหยูกยาก็คิดในอัตราลูกหลานของชุมชน เก่งทำงานบริการด้วยความสนุก จนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนไปแล้ว บ้านไหน ตำบลไหน อำเภอไหน มีปัญหาโทรมาบอก เก่งจะหาเวลาไปจัดการให้จนเรียบร้อย แม้แต่ที่สวนป่า สัตว์เลี้ยงมีปัญหา เก่งมาถึงลงมือคลี่คลายจนจบทุกครั้ง

เก่งจึงเป็นกรณีตัวอย่างของผู้เรียนเชิงปฏิบัติ ที่ทำให้ตัวตนเป็นนักบริการสังคมได้อย่างลงตัวไม่มีผู้ใหญ่บ้าน อบต. ไหนไม่รู้จักเก่งยามเจอเพื่อนร่วมรุ่นที่แยกย้ายกันไปเรียนสาขาต่าง ๆ เก่งถามเพื่อน ๆ ว่า มึงเรียนแพทย์ เรียนกฎหมาย เรียนวิศวะ มีใครเขายกมือไหว้มึงไหม กูวัยเฮ้ย ! ไปที่ไหนมีแต่คนมาชื่นชม เป็น ไอ่ น าย ของคนทั้งจังหวัดไปแล้วมีรายได้ส่งตัวเองเรียนอย่างสบาย

มีคนขอรับรองมาให้เป็นผู้จัดการฟาร์ม ให้เงินเดือนแรกเข้า 3 หมื่น ไม่ต้องซื้อเก๊าอี้หรือเลยแข้งเลยขาใครอย่างพวกมึง แต่กูไม่เป็นลูกจ้างใครหรอก กูปลูกต้นไม้ มีฟาร์มเล็ก ๆ ของตัวเอง กูมีเวลาไปช่วยเหลือชาวบ้าน กูมีรายได้ตามขยัน เขาให้เองแหละ ไปฉีดยาให้ปศุสัตว์ฟาร์มใหญ่ ๆ เขาเอาเงินใส่มือให้เองแหละ คราวละ 5 พัน ถ้าเหมาดูแลเป็นคราว ๆ ไป เขาก็ให้เป็นหมื่น แค่นี้ก็มีทุน มีงานจนล้นมือแล้วชีวิตมีอิสระ และทำพิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า กูเลือกเรียนถูกทาง ถูกใจยิ่งกว่าพวกมึง

พวกมึงเป็นไง จบมากก็กระจอกกว่า เกษตรอย่างกูทั้งนั้นรี พวกมึงจะเถียง ..เก่งตบปากเพื่อน ๆ ที่เคยดูแคลนจนอ้อไปตาม ๆ กันไม่มีใครกล้าหือแม้แต่ตอนผมจึงเชิญเก่งมาเล่าให้ชาวโอแคร์ฟัง ว่าถ้าตั้งใจเรียน แล้วฝึกฝนวิชาความรู้ รักและใส่ใจกับการงาน อาชีพของตนเองอย่างเต็มที่ เรื่องรายได้และอนาคตจะไปไหนเสีย เก่งถามว่า .. คนที่รวยที่สุดของประเทศไทย เขามีอาชีพอะไร ทำการเกษตรใช้ไหม เก่งสะท้อนวิสัยทัศน์ตนเองอย่างฉะฉาน

ผมนั่งคิดเรียบ ๆ เจ้าเก่งมันไม่ได้ปิดปากเพื่อน ๆ หรือครูที่สอนแนะแนว ที่ดูถูกดูแคลนวิชาบรรพบุรุษของตนเอง เจ้าเก่งคนนี้ตบปากนักบริหารการศึกษาทั้งประเทศ ตบกะโหลกนักพัฒนา นักวางแผนระดับชาติ เจ้าเก่งก็ตบปากตบหัวจนหันกลับ ให้รู้สึกและสำนึกว่า การที่พวกเจ้าจัดการลูกหลานของคนชนบท มุ่งสอนแต่วิชาทิ้งถิ่น ส่งเสริมให้ลูก

หลายคนไทยไปเป็นซี้ซั้รับใช้พวกโรงงานต่างด้าว ด้วยวาทกรรม สนับสนุนตลาดแรงงาน
วิสัยทัศน์ที่ตื้นเขิน มองเห็นอนาคตและชีวิตคนเป็นน๊อต เป็นสายพาน เป็นคีม เป็นกุญแจ
ปากตาย แล้วตอนนี้เป็นอย่างไง เจ้าคนนายคนเป็นแบบไหน ส่งเรียนจบมาแล้ว ต้องขายน่า
ไปซื้อตำแหน่งให้ลูกนั่ง เจ้าพวกพ่อแม่ที่ไม่ประสีประสาจำไว้ ผลพวงที่เจ้าดูแคลนาชีพ
ของตนเอง ไม่เรียนรู้ไม่พัฒนา หลับหูหลับตาทำตาม ๆ กันตามที่ได้ความมาส่งเสริม มันถึง
กับฉิบหายหมดเนื้อหมดตัวทั้งวงศ์ตระกูลได้ นะ เว้ย เฮ้ย !

ตราบไคที่ระบบการศึกษายังมีนโยบายที่ตื้นต้ำตะแမ်းแะผลบูตเน่ากำลัง
ส่งวิบากกรรมออกมาให้เห็นจะ ๆ **จบปริญญาเงินเดือนไม่พอยาไส้ !** ยังดีที่จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย เปิดสอนคณะวิชาจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ผ่านการจัดการทรัพยากร
มนุษย์ ไม่อย่างนั้นทั้งประเทศซำรุดกว่านี้แน่ ในเมื่อทุกคนทุกวิชาชีพเอาแต่กอบโกยและ
กอบโกงทรัพยากรของประเทศ ตอนนี้นับพันดินแดนแต่ท้องทะเล ก็เปิดสัมปทานให้ต่าง
ชาติมาขุดแร่ธาตุ ก๊าซ น้ำมัน ป่าไม้ ภูเขา จนเย็นไปทุกภูมิภาค คนในชาติเองก็กอบโกงกัน
ระห่ำ ถ้ามว่า ใครได้ประโยชน์จากการเล่นแร่แปรธาตุที่วุ่น เจ้าของแหล่งน้ำมันกลับใช้
น้ำมันแพงที่สุดในโลก แม้แต่ชาวบ้านดินรนจะติดตั้งพลังงานแดดมาใช้ในครัวเรือน อย่างเลว
ก็ออกก็ข่มขู่ต่อต้าน ที่พวกมันพากันกอบโกยแร่ธาตุ แก๊ส น้ำมันขายให้คนในชาติ ในราคา
แพงกว่าประเทศในยุโรปและอเมริกา คนไทยก็ยอมอดสูใจ มีปาก ก็เหมือนมีตุ๊ด ! อั้ง ๆ
ยอมให้เขากระทำ กระแทก กระแท้น ยังไงก็ได้ โดยคุชฎี แผนพัฒนาชาติไทยฉบับที่สมบูรณ์
และถูกต้องอยู่ที่ไหน เห็นมีแต่แผนกระลุ่มกระเหลี่ยป่วน ๆ หวานล่อมให้ตายใจ แล้วมัน
ก็ล้วงกินตับแบบหมดหนทางสู้

เชิญดูถูกภาคการเกษตรต่อไป ต่อไป จนกว่าจะไม่มีไม่เหลืออะไรให้ดูเรียน
ทางด้านการเกษตรนี้แหละเป็นวิชาภูมิคุ้มกันแผ่นดินแหกเนตรดูเสียบ้างบริษัทฯใหญ่ทั่ว
โลกเขาหันมาทำเกษตรกรรมกันทั้งนั้น ไม่ใช่ ยังจะโง่ได้อีกขอเป็นไม่เชื่องมลายจะได้ไหม
ที่รัก งานนี้ถึงไม่ใช่แผนก็มาช่วยกันทำแทนได้ ปลุกต้นไม้ ปลุกป่า กันคนละไม้ละมือก็
เป็นการกู่กวีฤดีของชาติได้เช่นกัน พวกกันหันมารักประเทศไทยเสียเถิดนะพวกที่ขายชาติ
อย่าไปเชื่อมั่นนักลาคูจุมกุลี เอาสนตะพายออกไปแล้วยังมากอดเอวลุงตุ๋ไสรองเท้าผ้าใบ
ใจถึง ๆ แล้วไปด้วยกัน ! ช่วยกันแชร์ความเห็น ให้ลุงตู่อยู่ต่อไป 5 ปี สัก 40 ล้านเสียงแค่นี้
พวกขอส่วนเจี๊ยะประชาธิปไตยจอมปลอมก็พาลงแดงตายแล้ว ! ขอเสียงหน่อย คนน่ารัก
ซู้รักแรงสูง ๆ เดินออกมา 1 ก้าว ยิ้มหวาน ๆ อย่างนั้นแหละ ใช่เลย

22. การศึกษาไทยกำลังชนต่อ : โครม ! อู๊ย เจ็บ

ถ้าความคิดตาย อะไร ๆ ก็ไม่เหลือ อ้าวความคิดตายได้ด้วยอะเระ นี่กว่ามีแต่ส่วนอื่นตายด้าน บางทีคนเรานะเธอ มันคิดอะไรไม่ออก คิดแล้วแบ็กไปหมด มืดแปดด้าน ด้านที่เก่ายุโทนก็ไม่รู้ เรื่องการถูกคิด นำไปสู่วิธิตคิดและการคิด ฐานคิดในแต่ ละเรื่องแต่ละด้าน คงขึ้นอยู่กัหลายปัจจัย ส่วนมากจะมาจากอุปนิสัย ความชอบ ความเชื่อ คนที่มีนิสัยชอบคิดชอบแก้ปัญหาจะได้เปรียบ การทำงานถ้าสามารถคิดแก้ปัญหาได้ เราจะเห็นปรากฏการณ์ใหม่ ๆ นำไปสู่นวัตกรรม คำนี้เคยฮิตมาระยะหนึ่ง

ถาม : เกษตรกรพันธุ์ใหม่ควรเรียนรู้อะไร เรียนเรื่องของตัวเองก่อนดีไหม เจ้าเป็นไผ่ เกิดมาทำชาอะไร ทำอะไรไปบ้าง เรียนรู้เรื่องสภาพแวดล้อมในถิ่นฐานตัวเองแคไหน จุดอ่อนจุดแข็งของพื้นที่ตนเองมีอะไร ฯลฯ

ถาม : เรื่องปัจจัย 4 จะเริ่มต้นที่จุดไหน ที่อยู่อาศัยสนใจบ้านดิน บ้านไม้ไผ่ บ้านอิฐดินซีเมนต์ เถียงนา บ้านกระต๊อบชายทุ่ง บ้านแบบพอเพียง บ้านที่อบอุ่น แบบนกน้อยทำรังแต่พอตัว จะได้ไม่สาละวนอยู่กับการทุ่มเทให้กับรถและบ้านอย่างเป็นบ้าเป็นหลังเหมือนเมื่อก่อนเอาการงานอาชีพที่ยั่งยืนเป็นหลัก จะต้องเริ่มต้น 1-2-3-4-5 อย่างไร ชุดความรู้ใหม่ที่ไหน จะต้องไปเรียนให้รู้ได้อย่างไร สถานการณ์พลิกผันเยี่ยงนี้ ยังจะทำเล่น ๆ เล่นเล่นกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้หรอก ไม่ได้นะ เป็นปฎิจริง ๆ ด้วย !

บทส่งท้าย : ตอนนี้อยู่บปริญญาดรี ไปสมัครงาน สมมุติได้เงินเดือนหมื่นห้าถึงหมื่นแปด ทุกอย่างต้องจ่าย บ้านเช่าข้าวซื้อ ซื้อจีปาดะ เงินเดือนชนเดือน อนาคตอยู่ตรงไหน ประเด็นนี้เกี่ยวข้องกับใครบ้าง ถามว่า ..แล้วจะทำยังไง เรียนจบแล้วทำมาหากินไปพอยาไส้ จะให้เดินหน้าถอยหลังอย่างไร อนาคตเด็กไทยเป็นแสน ๆ คนนะเธอ ใครจะอุ้มชู ใครจะดูแล ใครจะบริบาล แล้วคนที่ตกงานละ จะเอาไปวางไว้ที่ไหน ศักดิ์และสิทธิ์ของปริญญาถูกทำลายเสียแล้ว **จะต้องรู้อย่างไรถึงจะอยู่บนโลกใบนี้ได้อย่างปกติ**

ท่านที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาของชาติ

ท่านที่เป็นครูบาอาจารย์จะปรับกระบวนการเรียนรู้ยังไงดีละครับ

ท่านที่เป็นผู้ปกครองจะลองของไปอีกนานไหม

ท่านที่เป็นคนไทย **เอาอย่างไร** กับการศึกษาที่พอจะเห็น ครับ

วันนี้มีท่านอาจารย์จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เดินทางร่วมสังเกตการณ์การมาเข้าค่ายของชาวไอแควด้วย ท่านเล่าว่ามหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีแผนงานเกี่ยวกับ

การเรียนการสอนด้านเศรษฐกิจพอเพียงใหม่ อยากรจะยกเครื่องให้มีคุณภาพเข้าถึง
เข้าใจของคณาจารย์และลูกหลานชาวมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ฟังแล้วก็ชื่นใจ ที่คิดขยาย
ขยายเรื่องการพึ่งตนเอง การใช้ชีวิตโดยเอาวิชาการผสมวิชาชีพ ให้รอดปากเปียกปากกา
ของสังคมที่ผิดปกตินี้ในปัจจุบันสมัยเท่าที่ติดตามดู ส่วนมากจะยุ่งอยู่กับหลักการ ส่วน
กระบวนการอ่อนละเอะละแอะมันเลยเดินไม่ได้เต็มลูกสูบสักที

23. น้ำจิ้มที่มึนใจกับการศึกษาไทย

ในอดีต การศึกษาถูกถ่ายทอดรุ่นต่อรุ่น ผู้คนในสังคมช่วยกันดูแลรับผิดชอบ
งานช่าง ก็มีติดโน้นนั่นี่ลงสู่สละรวมที่มารับทำงานช่างในหมู่บ้าน เด็กวัยรุ่น
สนใจงานด้านนี้ก็ไปฝึกเป็นลูกมือสร้างบ้าน ทำเล้า ทำของใช้ไม้สอย ฝึกหัด ฝึกฝน ฝึกทำ
ฝึกปฏิบัติ ต่อเนื่อง สืบเนื่องกันมา ไม่ต้องไปวิ่งหาบริษัทรับเหมาก่อสร้างได้ ถ้ามัว บัดเดี๋ยวนี้
มันยังมีอยู่ไหม มีสิ ..คนรุ่นใหม่เดินทางมาฝึกทำบ้านดิน ฟรุ้งรีไรจะไปคู่กัน

งานการเกษตร ก็มีกิจการของครัวเรือนรองรับ คนสมัยก่อนจึงผลิตลูกออกมา
มาเยอะ ใครมีลูกมากก็มีแรงงานของครัวเรือนมาก ช่วยกันทำงานจำละห้วน จนมีทักษะ
ชีวิต โตขึ้นก็แยกเรือน พ่อแม่แบ่งที่ทางให้ไปทำมาหากิน ..ไม่มีใครไปเรียนวิชาทิ้งถิ่น ทั้ง
พ่อทั้งแม่ มาระยะหลังแนวคิดเปลี่ยนไป อยากให้ลูกหลานเป็นเจ้าเป็นนายคน เมื่อก่อนก็
อาจจะดูดีมีทางเป็นไปได้ จวบจนมาถึงยุคสมัยนี้ สภาพเศรษฐกิจสังคมเปลี่ยนไป มนุษย์
เงินเดือนในระยะแรกเข้าจะลำบากมาก จบ ป.ตรี ไปหางานทำ ได้เงินเดือน 15,000-
18,000 บาท ถ้าพิจารณาถึงรายจ่ายแล้ว แทบอยู่ได้ไม่ แล้วพวกที่ไม่ได้งานละ ชีวิตไม่พอ
กะเทินหรือหักหรือ บางทีกระดาษีเพื่อนหมีกก็ช่วยอะไรไม่ได้หรอก ถ้าเราไม่รู้จริง ในระบบ
การศึกษามีการฝึกงานน้อยมาก ไม่จัดให้มีการฝึกงานในภาคสนาม เน้นแต่ภาคทฤษฎี
จุดบอดของการศึกษาไทย อยู่ที่เรียนและรู้ครึ่งเดียว เหมือนเรียนว่ายน้ำบนกระดานดำ พอ
ตกน้ำเข้าจริง ไม่รู้จะจืดทำไหนมาช่วยตัวเอง บางคนไม่เคยว่ายน้ำ หรือว่ายน้ำไม่เป็นด้วย
ซ้ำไป

แต่ประกายดี ๆ ไม่ถึงกับไม่มีเอาเสียเลย คนหนุ่มสาวยุคนี้ ที่ตระหนกถึง
ความรู้ บางคนลาออกจากงานประจำ ลงทุนเดินทางไปอบรมตามสถานที่ต่าง ๆ หรือไม่ก็
ขอมาฝึกงานอย่างเข้มข้นในสายงานที่ตนเองชอบ เหมือนกับ 2 มานพที่มาฝึกที่นี่ เขาเหล่านี้
มีประสบการณ์ ผ่านร้อน ผ่านหนาว มาไม่นานหยอก แต่การที่จะมีทักษะชีวิตหรือการ
เป็นมืออาชีพ มันต้องลุยด้วยตัวเองกลางคืนเราจะล้อมวงโสเหล่เรื่องนี้กัน

วิชาภาคสังคมก็สำคัญ ปัจจุบันสังคมเราแออัด การตั้งแต่นักการเมืองมันชวนผู้คนในสังคมโกงบ้านโกงเมืองหัวโจกใหญ่และเครือข่ายคัมภีร์ชั้นเชิงนโยบาย แล้วกระจายระบบการกินนอกในงบประมาณ จนเกิดการซื้อขายตำแหน่งทุกวงการ เป็นที่รู้ ๆ กัน “เรื่องเงินทอง” กะอีแค่เข้าทำงาน อบต. ต้องจ่ายค่าเก้าอี้จะเป็นแสน ๆ ครูจะขอย้ายกลับภูมิลำเนา พวกไอ้เวรตะไลเรียก ตามระยะทาง ก.ม.ละ 500-1,000 บางคนต้องจ่าย 2-300,000 บาท รายจ่ายในมมมิด-เป็น-มี-อยู่ทุกวงการ ระบบปลาเล็กกินปลาใหญ่ สร้างกฎเกณฑ์เถื่อนขึ้นครอบงำ พอ náลตตอก็ผิด จะเห็นได้จากการสาวราวเรื่องทุจริต คสช. ตามล้างตามเช็ดจนหน้ามีด

ในยุคที่เรากำลังอยู่แบบลูกผีลูกคน ไม่มีอะไรดีเท่าทำตามทีพ่อหลวงสอน เพราะมันเป็นฐานคิดที่เกิดจากความจริง ๆ นโยบายประชานิยม มันเป็นการมอมเมาคนทั้งชาติ ผิดตัวผิดฝาไปเสียทุกเรื่อง เอาแค่เรื่องข้าว พวกนักการเมืองช่างทำไปได้ ทำจนข้าวดี ๆ วิบัติเสียไปทั้งระบบ

ทุกวงการ ทุกอาชีพ ต่างอยู่ในอาการหายใจรดต้นคอ เมื่อระบบมันเสื่อมสังคมซำรุด ผลกระทบตามมามากมาย ใครไม่อี๊ดอ๊ด เอามือลง ! ทุกอาชีพล้วนมีความสำคัญสัมพันธ์เกี่ยวโยงกัน แม้แต่การเกษตรก็อยู่ในระดับเรื่องเป็นเรื่องตายเขียวเหลือง ถ้าภาคเกษตรอยู่ไม่ได้ ประเทศนี้จะอยู่ได้อย่างไร ทำเป็นเล่นไป เออะอะก็รีดจากพวกตาสีตาสานี้แหละ โฆษณารอกหู 3 เวลาหลังอาหาร พวกนี้ก็โดนล้างสมองเรียบบร้อย โดนครอบเสียอยู่หมด ทำให้เกิดความต้องการใช้ปุ๋ยใช้ยาวินาสสันตะโร ปลุกแบบธรรมดา ธรรมดาที่ไม่ได้ ถ้าไม่ใส่ปุ๋ยเคมีมันจะลงแดงตาย ! หลับหูหลับตาอยู่กับความรู้ที่ผิดเพี้ยน

พวกเราไปดูงานในสถานที่ดี ๆ สำคัญ ๆ ทั่วประเทศ ก็เห็นระบบงานในส่วนของการเกษตร ที่เขามีนงบประมาณ มีทุกสิ่งทุกอย่างที่เอื้ออำนวยให้ทำ มันจึงดูดีมีหลักการแจ่มแจ้ง วันนี้อาตมาดูสภาพการเกษตรของชาวบ้าน ที่ไม่มีงบประมาณใด ๆ มาสนับสนุน ทำแบบกำปั้นทุบดิน ก็จะได้เปรียบเทียบ เกษตรเชิงวิชาการดีอย่างไร เกษตรเชิงวิชาเกินดีอย่างไร ในทุกระบบมีความดีซ่อนอยู่ เพียงแต่เราจะแกะออกมาผสมผสานอย่างไร ขึ้นทำตามทุกอย่าง ก็ไม่ต่างกับกินทุเรียนทั้งเปลือก

24. เยี่ยมบ้านฤๅษี

วันนี้พา 2 มานพน้อยไปพบฤๅษี เพื่อศึกษาประสบการณ์ตรงของคนอยู่ป่า ว่าควรมีวิธีคิดและมุมมองอย่างไร เรื่องอย่างนี้จะไปหาชมและเรียนรู้โดยตรงได้ง่าย ๆ ที่ไหน

ละเธอ ทั้ง ๆ ที่ฤๅษีเป็นคนกรุ้งหนุ่มทั้งแห่ง ตัดสินใจมาปลีกริเวก ปฏิบัติตนให้กายใจสะอาด ทำอะไรละเอียดทุกกระเปียดนิ้ว มาขออาศัยธรรมชาติดูอยู่ ถึงจะมีกรรมสิทธิ์ที่ดินถูกต้องตามกฎหมาย แต่ก็ไม่ได้อะไรจากการทำอะไรโดยอำเภอใจ กลับละเอียดล่อ ใส่ใจ เกรงที่จะไปกระทบสภาพป่าธรรมชาติ จึงตัดต้นไม้เดิมน้อยที่สุด กลับพยายามปลูกไม้หอม ไม้สมุนไพรแทรกเข้าไปสม่ำเสมอ

บัดเดี๋ยวนี กลายเป็นสวรรค์วิมานบ้านป่าแบะดินไปแล้ว ใครเห็นก็ทิ้ง นับเป็นกรณีศึกษาที่ทำได้ยาก ปกติคนทั่วไปซื้อที่ดินก็จะต้องจะเคลียพื้นที่ ตัดต้นไม้ ถากไถ จนเตียนโล่ง น้อยนักที่จะเอาคนที่ค่อย ๆ แหวกต้นไม้ เข้ามาขออยู่อาศัยด้วยความอ่อนน้อม ถ่อมตน ใช้พื้นที่หลายสิบไร่เพียงสร้างบ้านพออยู่อาศัย ขุดสระน้ำเก็บน้ำไว้ใช้เท่าที่จำเป็นหมดจดกับเรื่องน้ำเป็นพิเศษ น้ำทุกหยด น้ำล้างจาน น้ำจากทุกห้อง ไหลรวมแล้วนำไปรดต้นไม้ทั้งหมด พื้นที่ดังกล่าว ปล่อยให้ธรรมชาติดูแลและจัดสรรกันเอง เมื่อไม่มีมนุษย์มารบกวน สภาพป่าก็เติบโตได้ตามวิถีแห่งป่าอีสาน มีเถาวัลย์และพันธุ์ไม้ดั้งเดิมหวนคืนกลับถิ่นเดิมเพิ่มขึ้น สรรพสัตว์ นกแมลง ก็ชวนกันมาอยู่อาศัย การปลูกต้นไม้ เน้นการเจาะพื้นที่ ๆ มีแสงสว่างพอได้ ก็จะปลูกไม้หอม ไม้ดอก ให้กลมกลืนกับสภาพของเดิม ปลูกสมุนไพรจุดราไธเบียงล่าง ไม้ผลปลูก เช่น มะพร้าว พืชหน้อยก็ถูกสัตว์ฟันคมแทะกินเกลี้ยง มะม่วง มะละกอ มะนาว และผลไม้อื่น ๆ แทรกขึ้นบ้างแต่ให้ผลผลิตน้อยมาก ต้นละลูกสองลูก ก็เป็นที่เข้าใจได้

ความดีงามที่ธรรมชาติตอบแทน เป็นคำถาม : ทำไมเราถึงต้องมารับเมล็ดไม้ฝักหวานป่าที่สวนแห่งนี้ เพราะเจ้าของเขาไม่ตัดยอดตัดกิ่งเก็บฝักหวานไปขายหรือบริโภค ปล่อยให้เติบโต จนกระทั่งออกเมล็ดเต็มต้น ปีนี้คาดว่าจะเก็บเมล็ดได้ 5,000 เมล็ด เป็นอย่างน้อย ถ้าคิดราคาจำหน่ายทั่วไป เมล็ดละ 1 บาท ก็มีรายได้ไม่น้อยเลย แต่ไม่คิดจะเอาประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ กลับแจกจ่ายคนที่รู้จักทุกปี คาดว่าเมล็ดฝักหวานป่าจากที่แห่งนี้ ไปเกิดขยายพันธุ์ในสวนอื่น ๆ นับไม่ถ้วน เดินทางไปครึ่งประเทศไทย รู้จักใคร เก็บแจก ๆ

ไม่แต่เฉพาะฝักหวานป่าหรรณระเธอพันธุ์ไม้ป่าดี ๆ มีการแลกเปลี่ยนกันตลอดวันนี่เราได้รับเมล็ดฝักหวานมา 440 เมล็ดและกิ่งชำไม้ดอกไม้สั้มวงอีก 4 ถังจำชื่อไปได้ ..ฤๅษี เดินชี้ อธิบายวิธีคิดวิธีทำ และการใช้ชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติ ทำให้ดู อยู่ให้เห็น เก็บประเด็นที่คนมองข้าม มาเล่าอย่างสนุกและมีชีวิตชีวา มื้อเย็นระหว่างรับประทานอาหารกัน

ผมถาม 2 หมู่ว่ารู้สึกอย่างไร กับการที่ได้ไปเห็นไปฟัง หมู่ ๆ บอกว่า ชีวิตผมยังหยาบมาก ยังห่างไกลกับคำว่า ใช้ชีวิตให้เย็นไปกับธรรมชาติ เกิดแรงบันดาลใจว่าจะตั้งเป้าหมายของการปลูกสร้างสวนป่าว่าจะมุ่งไปในทิศทางใด ให้ตัดสินใจเลือกเองก่อน แยกย้าย คัดหนังสือให้ไปอ่าน 4-5 เล่มที่นี้ก็เรียนวิชาการและวิชาเกินอย่างนี้แหละเธอ ส่วนเมนูอาหาร เป็นต้มจับฉ่ายเก็บบดผักโขม ผักคะน้า และผักอื่นลงหม้อต้มใส่กุ้งแห้ง กากหมู ซีอิ๊ว เต้าเจี้ยว ได้กลิ่นคล้ายพะโล้ร่วมด้วยไม่ได้ถามหนุ่มคนปรุง ...แต่ก็อร่อยดีคืนนี้สบายหน่อยตอนบ่ายมีฝนลงมาประปราย นอนได้ครึ่งตื่น ลูกมาคิดถึงคนอ่าน เขียนจบไปนอนต่อ

25. ไปดูหมอแดนชวนแฟนลุยสวน

ในรายชื่อของหมอแดนนี่ก็เป็นกรณีหนึ่งที่เป็นตัวอย่างของคนที่รับราชการหรือมีงานประจำ อยากจะทำสวน ทำไร่ ปลูกต้นไม้ จะเริ่มต้นอย่างไร หมอแดนอยู่ที่อำเภอบ่อทอง ชื่อเป็นมงคลซะด้วย แต่ดูสภาพพื้นที่ ๆ ไปเห็นเป็นทีลุ่ม บางปีก็มีน้ำหลากมากวนใจ แต่คงจะไม่มากนัก เราได้สัมผัสกับสภาพพื้นที่จำนวนน้อยและระยะสั้น ๆ จึงไม่อาจเล่าถึงภาพรวมของทั้งอำเภอได้

วัดอุประสงค์ ก็เขียนไปเท่าที่เห็น เป็นการไปเยี่ยมให้กำลังใจ ไปชื่นชมกัน ไปยินดีกับสิ่งที่ลูกหลานคิดดีทำดี และในฐานะคนที่คุ้นเคยกัน จึงกล้าเขียนไปตรง ๆ ผิด-ถูกมีอยู่แล้ว แต่กลุ่มเราก็ไม่ถือสาเกินไป ข้อมูลไหนคลาดเคลื่อนก็ชี้แนะกันได้ เพราะนี่คือการเรียนภาคประชาชน

ทำการบ้านเที่ยวนี้ ก็เจอเล่าไล่เรียงมาตั้งแต่สวนคุณธีร์ มาสวนของพี่ขวัญใจ มาสวนหมอแดน และสวนหนูดล แล้วไปจบที่สวนของคุณเอ๋จันทรา แต่พอโพสต์ของหมอแดน มีสัญลักษณ์หมุน ๆ แล้วก็บอกว่าให้รอโพสต์อีกครั้งหนึ่ง รอข้ามวันข้ามคืนก็ไม่โผล่ จึงต้องมานั่งเขียนใหม่ เขียนอย่างไรละถึงจะได้ครบถ้วนกระบวนความอย่างที่ไปสัมภาษณ์มาดวน ๆ ผมไม่มีการจดบันทึก ใช้ภาพถ่ายอย่างเดียว ก็ดันน้ำมือเป็นคั้งเป็นแคว ต้องเขียนเร็วเพราะจะมีเรื่องใหม่ ๆ มาทับ ถ้าค้างเติ่งไว้ มันก็จะเหม็นบูด

หลังจากแบ่งสมบัติของฝากที่สวนของพี่ขวัญใจ ทุกท่านตกลงกันว่า จะขับรถไล่กันไปเยี่ยมหมอแดนทั้งคณะ ระยะทางก็ไม่ได้ใกล้ ๆ นะเธอ ไปถึงเอาป้ายคล้อยหน่อยหนึ่ง เจ้าภาพเตรียมอาหารอร่อยไว้อร่อย นับเป็นวาสนาของคณะลูกหลานซุชก ไปไหนก็

บริบูรณ์ดีเรื่องการกินอยู่ไม่ขัดสน เป็นอาหารระดับแสนห่ปลายจกัทั้งนั้น นุ่งลอมวงทากันพริบ แกงส้ม พะโล้ หัวปลีซุบแป้งทอด อะไรอีกละอรรอยจนลืมหันลืมหอง อิ่มแล้วก็เดินชมสวนรอบ ๆ บ้าน มองผ่าน ๆ เหมือนแปลงวิจัยพืชผักผลไม้แบบผสมผสาน โนนินิดนี้หน้อย ซึ่งผมอยากเห็นอย่างนี้แหละ ทดลองด้วยตัวเองถึงจะรู้ว่า พื้นที่ของเราเหมาะสมกับพืชชนิดใด ยกตัวอย่าง เช่น มะเดื่อญี่ปุ่น ปลุกบ้านผมตายเรียบ แต่ของที่นี้ ต้นงาม ลูกตก เจริญหูเจริญตา ฝรั่ง ลำไย มะนาว กล้วย มะพร้าว ไข่ สาเก ลูกตกมาก ทั้งหมดนี้น่าจะไปได้ดี

เจ้าบ้านเล่าว่า บางปีน้ำหลากท่วม ดินเหนียวปนกรวดทราย การปลุกพืชในบริเวณลักษณะนี้ สวนภาคกลางเขาจะยกร่อง ปล่อยให้ น้ำหล่อเลี้ยงรากพืชแบบสวนเมืองนนท์ แต่ที่นี้ระดับน้ำคงไม่ถึงกับขุดคุ้ยดิน ๆ ได้ ถ้าไม่ทำขอบคันคูสูงโดยรอบ ก็อาจจะยกร่องยาว ๆ แล้วปลุก แต่ถ้าแต่ละปีไม่ท่วมนาน ท่วมมากนักร อย่างที่ทำอยู่ก็พอไหว เห็นมีการวางระบบน้ำทั่วทั้งแปลง น้ำปุ๋ย เป็นปัจจัยหลักของพืช

ถ้ามองในกรณีการปลุกไม้ป่ายืนต้นไว้รอบๆเขตแดน น่าจะไปปลุกยังพื้นที่ใหม่ ที่ทราบว่าจะได้รับคืนจากสัญญาให้เขาปลุกอะไรสักอย่าง ในจุดใหม่นี้ ปลุกแบบไร่นาป่าผสมไปเลย ที่ผมเน้นเรื่องไม้ยืนต้นอยู่บ่อย ๆ เพราะเห็นว่าถ้าไม้ใหญ่แทรกร่วมด้วย หนาดที่ดินมันจะลงการขึ้น มากกว่าที่จะมีแต่ต้นไม้ระดับล่าง/กลาง เตะมะะ ในอนาคตแดดลมมันโหดนัก เราต้องสร้างร่มเงาให้แก่พื้นดิน คอยดูแล ในระยะเวลาอันใกล้ พื้นที่ไหนไม่มีต้นไม้ ปลุกอะไรลงไปก็สลบ ! ปีนี้ธรรมชาติส่งสัญญาณเตือนมาแล้ว ไม่ได้รดน้ำ 2-3 วัน ต้นไม้ทำอะไรจะขึ้นเมรุ แม้แต่ไม้อย่างพาราในพื้นที่โคกดินทราย ทอยตายไปก็แสนต้นแล้วเวลานี้

อีสานไม่เหมือนภาคตะวันออก ความชุ่มชื้น แร่ธาตุในดินแทบไม่มี อ้อย มันสำปะหลัง ก็จะไปปลุกได้ต่อไปสักกี่ปี ตอนนี้ก็ออกอาการแคระแกร็นให้เห็น ถ้าหากว่าถ้าปลุกอ้อยปลุกมันไม่คุ้มทุน จะปลุกอะไร? ปลุกต้นตะบองเพชร รี ! ทำเป็นชะล่าใจไป เตียวก็รู้สึก จากการสังเกต เกษตรกรภาคตะวันออกมีความรู้ สนใจใฝ่เรียนรู้ ศึกษาปัญหา ใครทำดีก็ไปดูไปถ่ายทอดกัน เมื่อต้นแบบรักษาความชุ่มชื้น ปลุกไม้ผลและยางพาราเป็นผืนติดต่อกัน สภาพแวดล้อมก็เป็นปกติ ยิ่งในปัจจุบันมีความคิดใหม่ ๆ ที่จะปลุกไม้ผล ไม้อื่น ๆ แทรกลงในแปลงสวนยาง โดยการปลุกแถวข้างให้กว้างขึ้น เป็นเรื่องที่น่าอนุโมทนา ในปารธรรมชาติมันไม่มีไม้ชนิดเดียวเกิดขึ้นหรอกนะเธอ ไม่รู้ไปเอาตำรามาจากไหน มาส่งเสริม

ให้ปลูกยางพาราถี่ ๆ ปลูกชนิดเดียว ใจคอจะเอารายได้จากยางเท่านั้น เวลาเกิดวิกฤติด้านราคาขึ้นมา กระจองอแงเหมือนเปรตขอส่วนบุญ ฟังตนเองไม่ได้ ไม่มีความมั่นคงด้านการทำมาหากิน ทำด้วยความโลภความประมาท

สวนยางของคุณธีร์ที่เราไปกินเงาะ ทุเรียน ลองกอง มังคุด จนท้องแทบแตก ก็ล้วนแต่ไปเก็บมาจากในสวนตนเองนี่แหละ พี่บางตัวที่ปลูกแทรกได้ก็ปลูก ที่ปลูกแยก แปะกันไว้ก็ทำได้นี่ ดีเสียด้วย ดูแลง่ายอยู่ในบริเวณเดียวกัน นอกจากจะสงวนความขึ้นได้ดีแล้ว ยังเรียกนางเมฆชลามาโปรยฝนให้เรื่อย ๆ จึงเห็นว่า ถ้าเกษตรกรอีสานยังเพิกเฉย เรื่องการทำไร่นาป่าผสม เจ้าของตายยังเขียด ขอบอก !

ผมชอบหมอแต่นตรงที่เป็นนักแสวงหา นักทดลอง ใครที่ว่าปลูกผักหวาน ป่ายาก จนได้ชื่อว่าผักปราบเซียน ที่สวนหมอแต่น ผักหวานกำลังสะพรั่งสูงพิเศษได้ ขึ้นทุกหลุมทุกกอ บางที่คุณสมบัติของดินและอากาศก็มีส่วนสำคัญ พี่แต่ละชนิดต่างมีนิสัย ถ้าเขาชอบก็จะเจริญงอกงามโดยที่เราไม่ต้องเหนื่อยมากนัก วิธีการของหมอแต่นจึงเหมาะสม มากกับมือใหม่หัดปลูก ใครว่าอะไรดีซื้อหามาปลูก แล้วติดตามดูอาการว่าเขาชอบหรือไม่ชอบ ถ้าขึ้นได้ดีค่อยขยายเยอะ ๆ เราก็ลดความเสี่ยงลงได้

เคยถามตัวเองไหม พื้นที่ของเรา ปลูกกล้วยพันธุ์อะไรดีที่สุด ถ้าอยากรู้เราก็เอาจล้วยหลาย ๆ สายพันธุ์มาปลูก ผ่านไป 1 ปี ก็รู้ได้ พันธุ์ไหนชอบอยู่กับเราก็บำรุง บำเรอปุ๋ยและน้ำให้จนพอใจ ไปคราวนี้เอากล้วยเทพรสไปฝาก 2-3 หน่อ กับแฝกิมซุงปลูก ดูก็แล้วกัน ถ้ามันงาม ก็ปลูกขยายสัก 1,000 ต้น แค่นี้ก็มีสวนกล้วยเทพรสใหญ่ที่สุดในโลกแล้ว ผู้คนเขาอาจจะตั้งฉายาให้ใหม่ แล้วมาท่องเที่ยวกัน มาชิมมะพร้าวอ่อน มาชิมกล้วยเทพรสอบ หรือกล้วยเทพรส 3 แดง มาชิมมะเดื่อแสนอร่อย มาชิมสาเกเชื่อม มาซื้อมะนาว มาซื้อหน่อแฝกิมซุงไปแกง มาซื้อพันธุ์ไม้ไปปลูก มาซื้อไข่ไก่ มาชิมแกงส้มรสเด็ด เผาถ่าน ไปโอชาไรซ์และจำหน่ายด้วย ถ้าเตรียมพร้อมตรงนี้แล้ว ก็ชวนแฟนเที่ยวแซ่กันลงสวน เจ้าจะปึกลึกลับดีใจ ที่พ่อแม่ไม่ทิ้งให้เหงา ก่อนจากลา แอบถามคุณพ่อว่า.. “ลูก ๆ มาช่วยปลูกช่วยทำ ดีใจไหม?” พ่อตอบว่า...เขายังไม่มาเต็มตัว แสดงว่าใช้วันหยุดก่อหวอดไว้ก่อน อีกหน่อยก็อาจจะมาเป็นผู้ก่อการตีเต็มตัว การคิดดี ทำดี ผลย่อมออกมาดี คนที่รักการปลูก ดอกผลของความรักรออยู่ข้างหน้า ยินดีด้วย ยินดีมาก ที่ได้มาเจอเจ้าของชุมทรัพย์ บ่อทอง ที่กำลังพลิกพื้นดินให้เป็นทองคำเขียว !

เอกสารอ้างอิง

<https://www.facebook.com/sutthinun.prachayapruet>